

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

**Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată dezbaterii problemelor de practică neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței
București**

16-17 octombrie 2023

În perioada 16-17 octombrie 2023 a avut loc, la București, Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel dedicată discutării aspectelor de practică judiciară neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței. Întâlnirea a fost organizată de Institutul Național al Magistraturii în cadrul proiectului ”Justiția 2020: profesionalism și integritate”, cod SIPOCA 453, cod MySMIS2014+ 118978, finanțat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă - POCA - 2014-2020.

La întâlnire au fost reprezentate, prin președinții secțiilor civile sau prin judecători desemnați din cadrul aceluiași secții, Înalta Curte de Casație și Justiție și 14 curți de apel, participanții convenind asupra problemelor de drept dezbătute cu majoritate sau unanimitate. De asemenea, au fost prezenți reprezentanți ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Biroul de recursuri civile în interesul legii, Ministerul Afacerilor Externe - Agentul Guvernamental CEDO și Ministerului Justiției - Direcția elaborare acte normative.

Dezbaterile au fost moderate de doamna judecător Camelia-Maria SOLOMON, judecător în cadrul Curții de Apel București, formator la Institutul Național al Magistraturii în catedra de Drept civil și drept procesual civil și domnul judecător Florin VÎLCEANU, judecător în cadrul Tribunalului București, formator la Institutul Național al Magistraturii în catedra de Drept comercial, care au elaborat, pe baza propunerilor primite de la curțile de apel, punctajul de discuții al întâlnirii. Pentru fiecare problemă supusă dezbaterii a fost indicat punctul de vedere al Catedrei de drept comercial din cadrul INM.

În urma dezbaterilor, referitor la temele puse în discuție, s-au conturat concluziile expuse în cele ce urmează.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

CUPRINS

I. LITIGII CU PROFESIONIȘTII	5
A. Probleme de practică neunitară ivite în litigii privind raporturile de asigurare.....	5
1. Titlul problemei de drept: Incidența anulării cererii de chemare în judecată în condițiile art. 200 Cod procedură civilă, ca urmare a neindicării de către reclamant a persoanei responsabile de producerea accidentului.	5
2. Titlul problemei de drept: Competența de soluționare a cererilor având ca obiect obligarea Fondului de Garantare a Asiguraților la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor formulate în temeiul Legii nr. 213/2015	7
3. Titlul problemei de drept: Modalitatea de stabilire a orei de manoperă pentru repararea unui autoturism, parte a despăgubirii convenite celui păgubit, prin raportare la dispozițiile art. 6 alin. (8) și art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017	10
4. Titlul problemei de drept: Posibilitatea cumulului dobânzii legale penalizatoare cu penalitățile de întârziere stabilite de art. 21 din Legea nr. 132/2017, în cauzele având ca obiect compensații pentru prejudiciul nepatrimonial (daune morale) produs ca efect al unui accident de circulație	13
B. Probleme de practică neunitară ivite în aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite	21
1. Titlul problemei de drept: Posibilitatea adaptării, prin mecanismul Legii nr. 77/2016, a unui contract încetat ca urmare a declarării scadenței anticipate	21
2. Titlul problemei de drept: Incidența art. 6 din Legea nr. 77/2016 în situația în care debitorul solicită adaptarea contractului, fără a solicita și darea în plată. Este incidentă și în această ipoteză suspendarea dreptului creditorului de a executa silit? Poate fi cenzurată suspendarea de către instanța de executare pe calea contestației la executare?	25

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

C. Probleme de practică neunitară ivite în litigiile privind clauzele abuzive - Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori 26

1. Titlul problemei de drept: Necesitatea introducerii în cauză a cedentului (instituție de credit care a cesionat creanța constatată prin contractul de credit, ce constituie titlu executoriu), în contestația la executare formulată de debitorul cedat în contradictoriu cu cesionarul creanței, contestație în cadrul căreia instanța examinează, la cerere sau din oficiu, caracterul abuziv al unor clauze din contractul încheiat între cedent (profesionist) și debitor (consumator) 26

D. Probleme de practică neunitară ivite în aplicarea Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor 31

1. Titlul problemei de drept: Competența de soluționare a acțiunilor prin care se contestă documentele constatatoare emise de către autoritatea/entitatea contractantă care conțin informații referitoare la îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii în ipoteza în care procedura de atribuire a fost începută înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 208/2022, de modificare a Legii nr. 101/2016, dar acțiunea a fost promovată ulterior acestui moment..... 31

E. Probleme de practică neunitară privind aplicarea Codului civil în litigiile cu profesioniștii 39

1. Titlul problemei de drept: Soluțiile care pot fi pronunțate în cazul cererilor introduse de furnizorul de energie electrică, având ca obiect obligarea consumatorului care nu a fost racordat la curent sau în cazul căruia s-a constatat un bransament ilegal la plata contravalorii consumului de energie electrică..... 39

F. Probleme de practică neunitară privind aspecte de procedură din litigiile cu profesioniștii 42

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

1. Titlul problemei de drept: Sunt cererile de adaptare a contractului de credit formulate de consumatori în temeiul impreviziunii scutite de plata taxei judiciare de timbru?.....	42
2. Titlul problemei de drept: Calitatea procesuală pasivă a sucursalei din România a operatorului de transport aerian care nu are sediul pe teritoriul României, în cazul unor cereri având ca obiect despăgubiri datorate pasagerilor în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004	45
3. Titlul problemei de drept: Posibilitatea executorului judecătoresc de a proceda la actualizarea în funcție de rata inflației a valorii obligației cuprinse în titlul executoriu ce a fost stabilită în euro.	48
II. PROCEDURA INSOLVENȚEI.....	50
1. Titlul problemei de drept: Momentul până la care poate fi numit noul administrator/lichidator judiciar în condițiile art. 57 alin. (2) și (3) din Legea 85/2014, respectiv dacă după data primei adunări a creditorilor mai poate fi desemnat un alt practician în insolvență în condițiile art. 57 alin. (2) și (3) din Legea 85/2014 sau dacă, după acest moment nu se poate dispune decât înlocuirea, în condițiile art. 57 alin. (4) sau 5 din lege	50
2. Titlul problemei de drept: Competența de a dispune plata onorariului practicianului în insolvență în situația lipsei disponibilităților în contul debitorului.....	60
3. Titlul problemei de drept: Modalitatea de comunicare a cererii de apel și a întâmpinării în cazul litigiilor guvernate de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în forma anterioară modificărilor dispuse prin Legea nr. 216/2022	68

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

PROBLEMELE DE DREPT SUPUSE DEZBATERII¹

I. LITIGII CU PROFESIONIȘTII

A. Probleme de practică neunitară ivite în litigii privind raporturile de asigurare

1. Titlul problemei de drept: Incidența anulării cererii de chemare în judecată în condițiile art. 200 Cod procedură civilă, ca urmare a neindicării de către reclamant a persoanei responsabile de producerea accidentului.²

Materia: civil

Subcategoria: pretenții

Obiect ECRIS: pretenții, cerere de valoare redusă

Acte normative incidente: art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie; art. 32, art. 36, art. 78, art. 200 din Codul de procedură civilă

Cuvinte cheie: anulare cerere, intervenient forțat

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Într-o primă opinie, s-a apreciat că se impune măsura anulării cererii în condițiile art. 200 Cod procedură civilă dacă reclamantul nu indică datele de identificare ale persoanei vinovate de producerea accidentului. S-a arătat că, în absența acestor date, instanța se află într-o imposibilitate obiectivă de a stabili cu precizie cadrul procesual și de a face aplicarea prevederilor art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017.

Potrivit unei alte opinii, prevederile art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017 coroborate cu prevederile art. 78 alin. (1) Cod procedură civilă stabilesc obligativitatea introducerii în cauză din oficiu de către instanță a persoanei răspunzătoare de producerea accidentului în calitate de intervenient forțat, chiar dacă părțile se

¹ Prezenta minută este redactată în formatul impus de prevederile Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători nr. 148/19.03.2015.

² Curtea de Apel București

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

împotrivesc, astfel că instanța are posibilitatea de a solicita datele de identificare ale persoanei responsabile de producerea accidentului direct de la societatea de asigurare.

Potrivit art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017, despăgubirea se stabilește și se plătește în conformitate cu prevederile art. 14, iar în cazul stabilirii despăgubirii prin hotărâre judecătorească, drepturile persoanelor prejudiciate prin accidente produse de vehicule aflate în proprietatea persoanelor asigurate în România se exercită împotriva asigurătorului RCA, în limitele obligației acestuia cu citarea obligatorie a persoanei/persoanelor răspunzătoare de producerea accidentului în calitate de intervenienți forțați, iar conform art. 78 alin. (1) Cod procedură civilă, în cazurile expres prevăzute de lege, precum și în procedura necontencioasă, judecătorul va dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc.

De asemenea, conform art. 200 alin. (4) și (4¹) Cod procedură civilă, dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii prevăzute la art. 194 lit. a) -c), d) numai în cazul motivării în fapt și f), precum și art. 195-197 nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (3), prin încheiere se dispune anularea cererii; reclamantului nu i se poate cere să completeze sau să modifice cererea de chemare în judecată cu date sau informații de care acesta nu dispune personal și pentru obținerea cărora este necesară intervenția instanței.

Pe de o parte, din analiza prevederilor art. 194 lit. a) Cod procedură civilă, se observă că reclamantului îi revine obligația de a indica, în cuprinsul cererii de chemare în judecată, numele și prenumele, domiciliul/reședința/sediul *părților*. Or, într-o cerere formulată potrivit art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017, părți sunt reclamantul și pârâtul (asigurătorul RCA), nu și persoana responsabilă de producerea accidentului. Această persoană trebuie doar să fie citată în cauză (obligație care îi revine instanței), în calitate de intervenient forțat (momentul de la care ar deveni parte este cel al introducerii în cauză, în calitate de intervenient forțat). Prin urmare, nu se poate reține în sarcina reclamantului obligația de a indica persoana responsabilă de producerea accidentului, astfel că cererea de chemare în judecată nu poate fi anulată pentru acest motiv.

Pe de altă parte, este posibil ca reclamantul să nu cunoască persoana responsabilă de producerea accidentului fiind vorba astfel despre informații de care nu dispune

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

personal și pentru obținerea cărora este necesară intervenția instanței (această informație rezultând din dosarul de daună), context în care nu poate interveni anularea, potrivit art. 200 alin. (4¹) Cod procedură civilă.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că cererea de chemare în judecată nu poate fi anulată în condițiile art. 200 Cod procedură civilă, pentru neindicarea de către reclamant a persoanei responsabile de producerea accidentului.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

2. Titlul problemei de drept: Competența de soluționare a cererilor având ca obiect obligarea Fondului de Garantare a Asiguraților la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor formulate în temeiul Legii nr. 213/2015³

Materia: civil

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS: obligație de a face

Acte normative incidente: Legea nr. 213/2015

Cuvinte cheie: FGA, obligare la soluționarea cererii de plată, competență

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Într-o opinie, s-a considerat că aceste cereri sunt neevaluabile în bani, judecătoria fiind competentă material să le soluționeze, iar într-o altă opinie s-a apreciat că se impune stabilirea competenței prin raportare la valoarea despăgubirilor solicitate. De asemenea, a existat și opinia în sensul că ar reveni curții de apel, secției de contencios administrativ și fiscal, competența de soluționare a acestor cereri, în temeiul Legii nr. 554/2004.

³ Curtea de Apel București

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Așa cum rezultă din prevederile Legii nr. 213/2015 (art. 1 și art. 2), Fondul de Garantare a Asiguraților (FGA) este o persoană juridică de drept public ce are ca scop protejarea creditorilor de asigurări de consecințele insolvenței unui asigurător.

Potrivit art. 13 alin. (3) din Legea nr. 213/2015, în vederea efectuării plății sumelor cuvenite creditorilor de asigurări, Fondul procedează la verificarea dosarelor de daună și a creanțelor de asigurări înregistrate în evidențele sale, ținând seama de normele aplicabile în materie și de condițiile de asigurare generale și specifice prevăzute în contractele de asigurare încheiate cu asigurătorul față de care s-a stabilit starea de insolvență.

În acest context, în procedura administrativă prevăzută de art. 12 și urm. din aceeași lege, FGA nu acționează în calitate de autoritate publică, în înțelesul art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 554/2004 („autoritate publică - orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public; sunt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică”), ci este investit cu analiza unor raporturi juridice private, de asigurare.

În concret, natura juridică a pretențiilor solicitate prin cererea înregistrată la Fondul de Garantare este una civilă, respectiv drept de creanță izvorât din contractele de asigurare, în cazul producerii riscului asigurat, iar raportul juridic litigios nu este un raport de persoană vătămată în drepturi - autoritate publică emitentă a actului administrativ vătămător, astfel că sunt aplicabile normele de competență generală prevăzute de Codul de procedură civilă, iar nu normele speciale de competență din Legea nr. 554/2004. Așadar, asemenea litigii nu pot intra decât în sfera de competență procesuală pur civilă, iar nu în aceea specifică contenciosului administrativ.

Prin urmare, în cazul cererilor de obligare a FGA la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor, sunt aplicabile prin analogie prevederile art. 13 alin. (5) din Legea nr. 213/2015, respectiv în caz de respingere a sumelor pretinse se va emite o decizie de respingere, motivată; împotriva deciziei se poate formula contestație în termen de 30 zile de la comunicarea acesteia, sub sancțiunea decăderii, la instanțele civile de la sediul Fondului, potrivit normelor de competență generală din Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Un argument în acest sens este că, prin modificarea Legii nr. 213/2015 din 24.09.2021, legiuitorul a urmărit ca toate

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

litigiile ce rezultă din procedura administrativă derulată în fața FGA să fie de competența instanțelor de drept civil. Astfel, nu există nicio rațiune pentru care, deși competența de soluționare a contestației împotriva deciziei de respingere a sumelor pretinse revine instanțelor civile (anterior modificării legislative această competență revenea instanțelor de contencios), pentru cererile având ca obiect obligarea FGA la soluționarea cererilor de despăgubiri competența să revină în continuare instanțelor de contencios.

În continuare, problema care se pune este dacă trebuie stabilită competența materială în raport de criteriul valoric și în cazul cererilor având ca obiect obligarea FGA la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor, așa cum se întâmplă în cazul cererilor având ca obiect contestație împotriva deciziei de respingere a sumelor pretinse. Spre deosebire de cererile având ca obiect contestație împotriva deciziei de respingere a sumelor pretinse, în cazul cererilor având ca obiect obligarea FGA la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor, instanța nu se pronunță în vreun fel asupra cuantumului despăgubirii, ci doar obligă FGA să finalizeze procedura administrativă prevăzută de lege (fie să aprobe cererea, fie să o respingă, caz în care este emisă o decizie motivată, care poate fi contestată).

Prin urmare, în cazul cererilor având ca obiect obligarea FGA la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor, nu se justifică stabilirea competenței potrivit criteriului valoric, prin raportare la obiectul concret al acestora, fiind vorba despre o obligație de a face, neevaluabilă în bani. Or, potrivit art. 94 pct. 1 lit. h) C. proc. civ., judecătorii judecă cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe, acestora revenindu-le competența materială de soluționare a cauzei. De altfel, această opinie a fost reținută și de ÎCCJ, în soluționarea unor conflicte negative de competență (de exemplu, decizia nr. 2184/10.11.2022, decizia nr. 22/17.01.2023).

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că cererile având ca obiect obligarea Fondului de Garantare a Asiguraților la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor, formulate în temeiul Legii nr. 213/2015, vizează obligații de a face neevaluabile în bani, fiind de competența materială a judecătoriei.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire:

Ulterior redactării punctajului de discuții, au fost transmise instanțelor judecătorești procesele-verbale de practică neunitară întocmite la nivelul Secțiilor I și a II-a ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, opinia majoritară formulată de judecătorii acestor secții fiind în sensul că cererile având ca obiect obligarea Fondului de Garantare a Asiguraților la soluționarea cererii de plată a despăgubirilor, formulate în temeiul Legii nr. 213/2015, vizează obligații de a face evaluabile în bani, cereri ce sunt de competența materială a judecătoriei sau a tribunalului, în funcție de valoarea obiectului cererii.

În acest context, în unanimitate, participanții la întâlnire au considerat că nu se mai impune exprimarea unui vot cu privire la această problemă de drept, urmând a se lua act de opinia exprimată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Titlul problemei de drept: Modalitatea de stabilire a orei de manoperă pentru repararea unui autoturism, parte a despăgubirii convenite celui păgubit, prin raportare la dispozițiile art. 6 alin. (8) și art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017⁴

Materia: drept civil

Subcategoria: pretenții

Obiect ECRIS: pretenții

Acte normative incidente: Legea nr. 132/2017, Norma ASF nr. 20/2017

Cuvinte cheie: despăgubire, oră manoperă, Audatex

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Într-o primă opinie, s-a apreciat că nu poate fi redusă contravaloarea tarifului orei de manoperă practicat de unitatea reparatoare care a reparat autoturismul avariat.

Într-o altă opinie, s-a reținut că valoarea orei de manoperă ar trebui să fie stabilită prin raportare la prețurile de referință pe piață, apreciind că prețurile de referință reprezintă media prețurilor practicate de alte unități reparatoare pentru

⁴ Curtea de Apel Timișoara

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

același tip de manoperă. Astfel, reclamantul trebuie să fie diligent când își alege unitatea reparatoare, având obligația de a-și limita prejudiciul suferit, în conformitate cu dispozițiile art. 1534 alin. (2) Cod civil.

Potrivit art. 6 alin. (8) din Legea nr. 132/2017, contractul RCA dă dreptul persoanei prejudiciate, în cazul producerii unui prejudiciu, să se poată adresa pentru efectuarea reparației oricărei unități reparatoare auto, în condițiile legii, fără nicio restricție sau constrângere din partea asigurătorului RCA sau a unității reparatoare auto, care ar putea să-i influențeze opțiunea, iar conform art. 11 alin. (2) lit. c), asigurătorul RCA acordă despăgubiri în bani pentru costuri privind readucerea vehiculului la starea dinaintea evenimentului asigurat, dovedite cu documente emise prin sisteme specializate sau prin documente emise în condițiile legii. De asemenea, art. 14 alin. (3) din aceeași lege prevede că valoarea reparației se stabilește folosind sistemele de evaluare specializate sau prin documente emise în condițiile legii în care unitatea reparatoare auto își poate utiliza propria valoare a orei de manoperă afișată.

Din interpretarea coroborată a acestor dispoziții legale rezultă că valoarea pieselor folosite pentru reparație poate fi stabilită folosind sisteme de evaluare specializate (de exemplu prin AUDATEX), însă nu și valoarea orei de manoperă, întrucât aceste sisteme nu dețin date referitoare la orele de manoperă practicate pe piață. Prin urmare, ora de manoperă este cea afișată de unitatea reparatoare, în conformitate cu art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017, deci este stabilită pe baza unor documente emise în condițiile legii, de unitatea reparatoare.

În concret, nici în Legea nr. 132/2017 și nici în Norma ASF nr. 20/2017 nu există dispozițiile legale prin care să fie definită sintagma „prețuri de referință pe piață” în ceea ce privește tariful orei de manoperă, în acest caz făcându-se referire în mod expres la valoarea orei de manoperă afișată de unitatea reparatoare.

Această concluzie rezultă și din împrejurarea că art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017 prevede expres că despăgubirea se stabilește și se plătește în conformitate cu prevederile art. 14.

Prevederile art. 22 alin. (2) din Legea nr. 132/2017, potrivit cărora pentru prejudiciile produse bunurilor, despăgubirile se stabilesc pe baza prețurilor de referință pe piață la data producerii riscului asigurat, nu sunt de natură să conducă la o altă

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

concluzie. Astfel, „prețurile de referință pe piață” nu se referă și la ora de manoperă, așa cum s-a arătat. Această concluzie rezultă și din aceea că, potrivit art. 14 alin. (2) din Legea nr. 132/2017, în cazul daunei totale economice, asigurătorul evaluează vehiculul avariât, printr-un sistem de evaluare specializat sau prin documente emise în condițiile legii pentru a-i determina valoarea de piață din momentul premergător evenimentului. Păgubitul poate opta pentru reparare până la valoarea de piață a vehiculului, calculată în urma evaluării, sau pentru soluționarea cazului ca daună totală prin plata diferenței dintre valoarea de piață a vehiculului și valoarea epavei. Astfel, legiuitorul a avut în vedere „prețurile de referință pe piață” pentru stabilirea valorii de piață a bunului.

Dacă s-ar accepta că valoarea manoperei ar trebui stabilită ca o medie a tarifelor stabilite pe piață, această împrejurare ar constitui, în realitate, o restricție a dreptului persoanei prejudiciate de a-și alege unitatea reparatoare, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 6 alin. (8) din Legea nr. 132/2017. În același sens, prin alegerea unei unități reparatoare care ar practica un tarif al orei de manoperă peste media unei anumite zone de referință nu se poate ajunge la concluzia că persoana prejudiciată nu a dat dovadă de lipsă de diligență și că ar fi încălcat astfel dispozițiile art. 1534 alin. (2) C. civ. („Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligență”), întrucât prin exercitarea unui drept conferit de o lege specială [art. 6 alin. (8) din Legea nr. 132/2017] nu se poate considera că nu s-a respectat o obligație stabilită cu caracter general și care trebuie aplicată prin luarea în considerare a tuturor particularităților unei cauze.

De altfel, un preț mai ridicat al orei de manoperă presupune, de regulă, mecanici cu o pregătire mai bună, aparate mai performante, etc., deci o mai bună calitate a serviciilor, de care persoana prejudiciată are dreptul să beneficieze, fără nicio restrângere.

Bineînțeles că, în ipoteza în care se face dovada unui abuz de drept (de exemplu, unitatea reparatoare folosește, în privința autoturismelor reparate în temeiul asigurării RCA, tarife ale manoperei mai mari decât cele practicate în restul situațiilor), acesta poate fi cenzurat, în condițiile dreptului comun.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că ora de manoperă pentru repararea unui autoturism, parte a despăgubirii convenite celui păgubit, se face prin raportare

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

la dispozițiile art. 6 alin. (8) și art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017, respectiv prin documente emise în condițiile legii în care unitatea reparatoare auto își poate utiliza propria valoare a orei de manoperă afișată.

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

4. Titlul problemei de drept: Posibilitatea cumulului dobânzii legale penalizatoare cu penalitățile de întârziere stabilite de art. 21 din Legea nr. 132/2017, în cauzele având ca obiect compensații pentru prejudiciul nepatrimonial (daune morale) produs ca efect al unui accident de circulație⁵

Materia: civil

Subcategoria: pretenții

Obiect ECRIS: pretenții

Acte normative incidente: art. 1535 C. civ., art. 21 din Legea nr. 132/2017, OG nr. 13/2011

Cuvinte cheie: dobândă legală penalizatoare, penalități, daune-interese moratorii, evaluare legală, asigurare de răspundere civilă, cumul

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Art. 21 din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie prevede:

(1) În termen de 30 de zile de la data înaintării cererii de despăgubire de către asigurat ori de către partea prejudiciată, asigurătorul RCA este obligat:

a) fie să răspundă cererii părții solicitante, formulând în scris o ofertă de despăgubire justificată, transmisă cu confirmare de primire, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat;

⁵ Curtea de Apel București

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

b) fie să notifice părții prejudiciate în scris, cu confirmare de primire, motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.

(2) Dacă în termen de 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asigurătorul RCA este obligat la plata despăgubirii.

(3) Deschiderea procedurii privind efectuarea investigațiilor se face de către asigurător dacă există indicii temeinice asupra producerii evenimentului, în baza unui raport de expertiză realizat de un expert autorizat, și dacă acesta a notificat în scris persoana prejudiciată/asiguratul, în termen de 5 zile lucrătoare de la data deschiderii dosarului de daună și întocmirea procesului-verbal de constatare, cu privire la intenția de a desfășura investigații. Dacă în urma cercetărilor efectuate s-a constatat faptul că despăgubirea se cuvine persoanei prejudiciate, se aplică dispozițiile art. 11 alin. (2) lit.

d). Necomunicarea notificării privind intenția de a desfășura investigații în termenul de 5 zile decade asigurătorul RCA din acest drept, fiind obligat la plata despăgubirii. Rezultatul motivat al investigațiilor se comunică părții prejudiciate în termen de 3 zile lucrătoare de la finalizare, dar fără a depăși termenul prevăzut la alin. (1).

(4) Despăgubirea se plătește de către asigurătorul RCA în termen de 10 zile de la data acceptării ofertei de despăgubire prevăzută la alin. (1) lit. a) sau de la data la care asigurătorul RCA a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească. Documentele care stau la baza cererii de despăgubire sunt stabilite prin reglementări ale A.S.F.

(5) Dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenul prevăzut la alin. (4) sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea sau întârzie achitarea despăgubirii, acesta este obligat la plata unor penalități de 0,2% pe zi de întârziere calculate la nivelul sumei de despăgubire convenită sau la diferența de sumă neachitată. Plata penalităților se face odată cu plata despăgubirii.

(6) În cazurile privind vătămările corporale și daunele morale care fac obiectul unui litigiu, penalitățile și plata acestora sunt stabilite de către instanța judecătorească.

Problema de practică neunitară a fost ridicată cu privire la situația în care prin cererea de chemare în judecată, s-a solicitat obligarea pârâtei, societate de asigurare,

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

la plata daunelor morale suferite de reclamant ca urmare a unui accident de circulație în care vinovat de producerea accidentului este intervenientul forțat care conducea un autovehicul asigurat de răspundere civilă obligatorie la societatea pârâtă, obligarea pârâtei la plata penalităților în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere calculate potrivit art. 21 din Legea nr. 132/2017, dar și obligarea pârâtei la plata dobânzii legale de la data producerii accidentului, în temeiul art. 1535 C. civ. raportat la art. 1523 alin. (2) lit. e) C. civ.

Într-o primă opinie, nu este posibilă cumularea dobânzii legale penalizatoare cu penalitățile, impunându-se obligarea pârâtei la plata dobânzii legale penalizatoare de la data producerii prejudiciului, în caz contrar operând o îmbogățire fără justă cauză. Potrivit unui alt punct de vedere, cumulul este posibil, întrucât dobânda legală penalizatoare și penalitățile încep să curgă de la momente diferite și, totodată, au cauze juridice distincte, întrucât dobânda legală penalizatoare are ca scop să repare prejudiciul înregistrat de către creditor sub forma beneficiului nerealizat, în timp ce penalitățile au ca menire să sancționeze asigurătorul pentru neîndeplinirea obligațiilor expres prevăzute în sarcina sa de norma specială. Or, din moment ce legiuitorul nu include penalitățile pe care le reglementează despăgubirii, ci le juxtapune acesteia, este neîndoielnic că ele nu servesc acoperirii prejudiciului înregistrat de către creditor, ci au un caracter eminentamente punitiv. În această optică, dobânda legală penalizatoare va începe să curgă de la data procedurii prejudiciului.

Prin Decizia nr. 86/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept⁶, sesizată fiind cu privire la aplicabilitatea dispozițiilor art. 38 din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 23/2014 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu modificările și completările ulterioare, în acțiunile formulate în contradictoriu cu asigurătorul RCA de către asigurătorul persoanei

⁶ Prin Decizia nr. 86/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a statuat că în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 58 alin. (2) din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 23/2014 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu modificările și completările ulterioare, asigurătorul subrogat în drepturile persoanei pagubite este îndreptățit să obțină penalizările prevăzute de dispozițiile art. 38 din același act normativ dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile la scadență sau și le îndeplinește necorespunzător.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

păgubite, care se subrogă acesteia potrivit dispozițiilor art. 58 alin. (2) din același act normativ, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut incidența normei menționate, pornind de la premisa mecanismului subrogației⁷, care implică și transferul accesoriilor creanței, sens în care a calificat, prin considerentele deciziei menționate, penalitățile de întârziere drept daune-interese moratorii evaluate legal.⁸

Art. 38 din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 23/2014⁹, cu un conținut similar art. 21 din Legea nr. 32/2017, prevedea că dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenele prevăzute la art. 37 sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea, se aplică o penalizare de 0,2%, calculată pentru fiecare zi de întârziere, la întreaga sumă de despăgubire convenită sau la diferența de sumă neachitată, care se plătește de asigurător.

Or, având în vedere caracterul general obligatoriu al dezlegării date problemelor de drept de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, observând că acele considerente prin care s-a reținut că penalitățile de întârziere datorate de asigurătorul RCA în cazul neîndeplinirii obligațiilor sau a îndeplinirii lor defectuoase, constituie daune-interese moratorii evaluate legal, sprijină dispozitivul, rezultă că nu mai poate fi repusă în discuție calificarea naturii lor juridice ca fiind penalități cu caracter punitiv.

Pornind de la premisa că penalitățile menționate constituie daune-interese moratorii evaluate legal, consecvența raționamentului impune să concluzionăm că reglementarea analizată are caracter special în raport cu cea de drept comun, cuprinsă la art. 1535 C. civ., astfel încât cumulul penalităților cu dobânda legală penalizatoare este de exclus. Interdicția cumulului însă va opera, astfel cum este firesc, din momentul în care sunt datorate penalitățile de întârziere, nefiind de exclus, în principiu,

⁷ Menționăm că în discuție era subrogarea asigurătorului de bunuri în drepturile și acțiunile asiguratului său plătit urmată de regresul împotriva asigurătorului RCA al terțului răspunzător.

⁸ A se vedea par. 38, 48, 57-68 din decizie.

⁹ Norma nr. 23/2014 emisă de Autoritatea de Supraveghere Financiară în aplicarea Legii nr. 136/1995 a fost abrogată și înlocuită de Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 39/2016 privind asigurările auto din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 986 din 8 decembrie 2016, cu modificările și completările ulterioare (Norma nr. 39/2016); Norma nr. 39/2016 a fost abrogată prin art. 48 din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 20/2017 privind asigurările auto din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 624 din 1 august 2017.

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

inclusiunea în cuantumul despăgubirii a dobânzii legale datorate de la data producerii prejudiciului. Explicația rezidă în aceea că reglementarea generală rămâne aplicabilă în intervalul de timp de la data producerii prejudiciului și până la momentul când încep să curgă penalitățile de întârziere.¹⁰

De altfel, în sensul includerii dobânzii legale în cuantumul despăgubirii este și opinia INM exprimată la Întâlnirea președinților secțiilor specializate ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel ce a avut loc la Constanța în perioada 16-17 septembrie 2021, însușită și amendată de participanți, în sensul că în materie delictuală, repararea componentei prejudiciului referitoare la câștigul de care cel prejudiciat a fost lipsit (*lucrum cessans*) se poate realiza prin obligarea societății de asigurare la plata de daune-interese moratorii către terțul păgubit, sub forma dobânzii legale penalizatoare prevăzute de OG nr. 13/2011, calculate de la data producerii prejudiciului și până la data la care devine scadentă obligația proprie a asigurătorului privind plata penalităților de 0.2% pe zi de întârziere.¹¹

¹⁰ Chestiunea de practică neunitară ridică exclusiv problema cumulului dobânzii legale penalizatoare cu penalitățile de întârziere datorate de asigurător, pornind de la premisa că dobânda legală penalizatoare este datorată de la data producerii prejudiciului nepatrimonial susceptibil de reparare prin acordarea daunelor morale. Problema constituie prin ea însăși o chestiune controversată, existând și punctul de vedere potrivit căruia dobânda legală penalizatoare ar curge de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de acordare a daunelor morale, acestea fiind strâns legate de o apreciere și o evaluare judiciară. Apreciem că în sprijinul acestei opinii, se poate invoca și un argument întemeiat pe un text legal, respectiv art. 1391 alin. (3) C. civ., care, prin derogare de la art. 1381 alin. (2) C. civ., prevede că atunci când în discuție este dreptul despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă, potrivit art. 1391 alin. (3) C. civ. or, premisa acestei dispoziții legale ar fi tocmai aceea că, anterior acestui moment, însăși existența dreptului de creanță analizat este discutabilă din punct de vedere juridic.

¹¹ A se vedea Minuta Întâlnirii președinților secțiilor specializate ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel ce a avut loc la Constanța în perioada 16-17 septembrie 2021, pp. 60-71, disponibilă pe link https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2023/01/Minuta-intalnire-practica-neunitara-litigii-cu-profesionisti--Constanta-16_17_09_2021_site.pdf.

Menționăm că problema de practică neunitară referitoare la momentul de la care asigurătorul RCA datorează penalități de întârziere conform art. 38 din Norma 23/2014 emisă de Autoritatea de Supraveghere Financiară în cazul compensațiilor bănești pentru daune morale a fost discutată atât la Întâlnirea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel ce a avut loc la Oradea, în perioada 6-7 iunie 2019 (a se vedea pp. 45-48 din Minuta Întâlnirii, disponibilă pe link <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2019/11/minuta-intalnire-sectii-civile-Oradea-6-7-iunie-2019.pdf>), cât și la Întâlnirea secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de la apel ce a

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Menționăm că Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost sesizată cu problema dacă în cazul acțiunilor ce au ca obiect daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și BAAR, reclamantii au posibilitatea de a opta între acordarea penalităților în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016 privind asigurarea de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terțelor persoane prin accidente de vehicule și de tramvaie și dobânda legală penalizatoare stipulată în prevederile O.G.nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012 cu completările ulterioare și Codul civil. Prin Decizia nr. 25/2022, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea menționată, al cărei obiect nu coincide întru totul cu problema de practică neunitară analizată, însă, similar acesteia, antamează problema raportului între daunele-interese moratorii evaluate legal la nivelul dobânzii penalizatoare reglementate prin O.G. nr. 13/2011 cu penalitățile de întârziere prevăzute de legislația specială în materia asigurărilor.

Prin paragrafele nr. 58-61 ale deciziei menționate¹², s-a reținut că fundamentul juridic al penalităților de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016, este diferit de cel

avut loc la Ploiești în perioada 27-28 iunie 2019 (a se vedea pp. 50-53 din Minuta Întâlnirii, disponibilă pe link <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2019/10/Minuta-intalnire-sectii-specializate-foste-comerciale-Ploiesti-27-28-iunie-2019.pdf>), opinia exprimată de INM, însoțită de participanți fiind în sensul că penalitățile de întârziere în cazul compensațiilor bănești pentru daune morale, acordate în temeiul art. 30 din Norma nr. 23/2014 emisă de Autoritatea de Supraveghere Financiară, în ipoteza în care asigurătorul RCA nu a solicitat în scris persoanei care a suferit prejudiciul completarea dosarului de daună, se datorează, de regulă de la împlinirea termenului de 3 luni de la avizarea producerii evenimentului asigurat de către partea prejudiciată ori de către asigurat. Dacă însă, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei, instanța ar reține incidența dispozițiilor art. 46 pct. 3 din Normă, constatând că nu se puteau trage concluzii cu privire la cuantumul prejudiciilor produse, penalitățile se vor datora după împlinirea termenului de 10 zile de la data la care asigurătorul a primit hotărârea judecătorească definitivă cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească.

¹² Redăm, în cele ce urmează, paragrafele 58-61 ale Deciziei nr. 25/2022 pronunțată de ÎCCJ-Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept:

“58. Așadar, ceea ce trebuie avut în vedere este fundamentul juridic diferit al pretențiilor, constând în dobânzi penalizatoare sau penalități de întârziere (în terminologia folosită de O.U.G. nr. 54/2016), întrucât ele corespund unor funcții și scopuri diferite în procedura de recuperare a prejudiciului încercat de victima unei fapte ilicite, care se constituie, în același timp, în risc asigurat, de natură să activeze răspunderea asigurătorului în numele asiguratului său (ori a organismului de garantare a plății

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

al dobânzilor penalizatoare prevăzute de O.G. nr. 13/2011: primele au ca funcție sancționarea atitudinii culpabile a asigurătorului, care nu își îndeplinește obligația legală de plată a despăgubirilor în termenele stipulate, iar cele din urmă au drept scop repararea integrală a prejudiciului, constând nu doar în pierderea efectivă, ci și în beneficiul nerealizat.

În sprijinul soluției de respingere, ca inadmisibilă, a sesizării, s-au expus o serie de considerente, structurate pe două paliere, care exprimă, în esență, următoarele idei: pe de o parte, că instanța de trimitere nu tinde spre o dezlegare de principiu asupra unei chestiuni de drept, ci solicită stabilirea de către instanța supremă a normei aplicabile raportului juridic dedus judecății, iar pe de altă parte, că problema de drept semnalată nu constituie o chestiune cu caracter de noutate, care să impună intervenția instanței supreme, în vederea prevenirii unei practici divergente.

Rezultă că acestea sunt considerentele care se bucură de caracter decizoriu, sprijinind concluzia expusă în dispozitiv, în sensul respingerii sesizării ca inadmisibilă. Cu atât mai mult cu cât chestiunea de drept nu a fost dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție, care a pronunțat o soluție de respingere a sesizării ca fiind inadmisibilă, decizia menționată nu poate fi invocată în sprijinul uneia sau alteia din opiniile divergente.

despăgubirilor, Biroul Asiguratorilor de Autovehicule din România, atunci când nu există încheiat contract de asigurare).

59. *În timp ce dobânzile penalizatoare solicitate pe temeiul art. 1.381, art. 1.385, art. 1.535 din Codul civil și art. 1 alin. (3) din O.G. nr. 13/2011 au ca scop asigurarea unei reparații integrale a prejudiciului, constând nu doar în pierderea efectivă (damnum emergens), ci și în beneficiul nerealizat (lucrum cessans, exprimat prin dobânda datorată), penalitățile de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016 au ca funcție sancționarea atitudinii culpabile a asigurătorului, care nu își îndeplinește obligația legală de plată a despăgubirilor în termenele stipulate.*

60. *Ca atare, în mod inadecvat, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pune chestiunea „unui drept de opțiune a reclamantului” în astfel de situații și a dificultății de tranșare asupra acestuia, pentru că ar exista două reglementări în materie, care ar pune inclusiv problema raportului dintre norma generală și cea specială.*

61. *În realitate, instanța de trimitere are de stabilit norma de drept aplicabilă raportului juridic dedus judecății, în funcție de pretențiile concrete formulate de partea reclamantă, operațiune pe care nu o poate delega, pe calea întrebării prealabile, instanței supreme.”*

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Prin urmare, decizia menționată nu este de natură să infirme raționamentul anterior expus, care, de altfel, valorifică, pe deplin, considerentele decizorii ale unei alte decizii a instanței noastre supreme, respectiv Decizia nr. 86/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, menționată anterior.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că nu este posibil cumulul dobânzii legale penalizatoare cu penalitățile de întârziere stabilite de art. 21 din Legea nr. 132/2017, în cauzele având ca obiect compensații pentru prejudiciul nepatrimonial (daune morale) produs ca efect al unui accident de circulație. Interdicția cumulului nu este însă de natură să înlăture includerea în despăgubire a daunelor-interese moratorii sub forma dobânzii legale penalizatoare prevăzute de O.G. nr. 13/2011, calculate de la data producerii prejudiciului și până la data la care devine scadentă obligația proprie a asigurătorului privind plata penalităților de 0.2% pe zi de întârziere, ca componentă a prejudiciului referitoare la câștigul de care cel prejudiciat a fost lipsit (*lucrum cessans*).

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire:

Având în vedere faptul că pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost înregistrat un recurs în interesul legii, obiect al dosarului nr.1025/1/2023 ce vizează o problemă de drept relevantă în soluționarea acestei probleme de practică neunitară, participanții în unanimitate au decis amânarea votului după soluționarea recursului în interesul legii, cu consecința includerii prezentei probleme de drept în punctajul de discuții ce se va întocmi pentru următoarea întâlnire.¹³

¹³ Menționăm că la data întocmirii prezentului material, a fost deja publicată minuta deciziei nr. 18/23.10.2023, pronunțată în dosarul nr. 1025/1/2023 (hotărârea cu textul integral nefiind încă publicată). Prin decizia menționată, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în consecință, a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 21 alin. (1), (2) și (5) din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, cu modificările și completările ulterioare, în cazul nerespectării termenului de 30 de zile reglementat de art. 21 alin. (1) și (2) din același act normativ, penalitățile de 0,2% pe zi de întârziere curg de la expirarea celor 30 de zile în care asigurătorul trebuia să răspundă cererii părții solicitante”.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

B. Probleme de practică neunitară ivite în aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite

1. Titlul problemei de drept: Posibilitatea adaptării, prin mecanismul Legii nr. 77/2016, a unui contract încetat ca urmare a declarării scadenței anticipate¹⁴

Materia: civil

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS: dare în plată

Acte normative incidente: Legea nr. 77/2016

Cuvinte cheie: dare în plată, scadență anticipată, adaptare contract

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Potrivit art. 8 alin. (1) și (5) din Legea nr. 77/2016:

(1) În situația în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de prezenta lege, debitorul poate cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor. (...)

(5) Dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului.

De asemenea, potrivit art. 4 alin. (4) din aceeași lege:

Echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare. Încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale.

În cuprinsul Deciziei nr. 432/2021, Curtea Constituțională a României a reținut următoarele: „49. Astfel cum s-a arătat, investiția instanței nu se poate realiza decât prin contestație, care are ca obiect verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate, sau printr-o cerere, care are ca obiect pronunțarea unei

¹⁴ Curtea de Apel Cluj

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

hotărâri prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor. Chiar dacă instanța nu este investită cu o cerere de adaptare a contractului, iar legea nu reglementează, în mod expres, adaptarea contractului ca soluție pe care instanța ar putea să o pronunțe nu înseamnă că efectele impreviziunii în mod inexorabil echivalează cu încetarea contractului. Din contră, odată stabilită existența impreviziunii conform art. 4 din Legea nr. 77/2016, instanța judecătorească trebuie să fie preocupată de menținerea utilității sociale a contractului chiar prin aplicarea în temeiul textului criticat a dispozițiilor art. 969 și 970 din Codul civil din 1864 sau ale art. 1.271 din Codul civil, după caz, astfel că aceasta va putea dispune fie adaptarea, fie încetarea contractului de credit.

50. Prin urmare, Curtea reține că cererea formulată în temeiul art. 8 alin. (1) din lege are ca obiect pronunțarea unei hotărâri prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor, ceea ce înseamnă că **legiuitorul a indicat finalitatea extremă ce poate rezulta din constatarea impreviziunii**. Cu alte cuvinte, interpretând în mod coroborat art. 4 alin. (4) teza a doua și art. 8 alin. (1) din Legea nr. 77/2016, Curtea reține că **dispunerea soluției de încetare a contractului de credit, ca efect al impreviziunii, implică în mod inductiv imposibilitatea adaptării sale**. Or, cum judecătorul are obligația legală de a da prioritate soluției de continuare a contractului, iar adaptarea reprezintă o astfel de soluție, rezultă că cererea întemeiată pe art. 8 alin. (1) din lege urmărește încetarea contractului, dar numai ca o soluție de ultimă instanță. Astfel, **această cerere, indiferent de existența sau inexistența unei cereri distinct formalizate de adaptare a contractului, vizează, în mod implicit, mai întâi adaptarea, iar, în măsura în care această soluție nu este posibilă, încetarea contractului**.

55. Prin urmare, odată constatată impreviziunea potrivit conținutului matematic al art. 4 alin. (1¹)-(3) din Legea nr. 77/2016, instanța judecătorească poate dispune adaptarea contractului de credit. În măsura în care executarea contractului este excesiv de oneroasă sub aspectul drepturilor și obligațiilor derivând din chiar prevederile sale, acesta își pierde utilitatea socială, fiind, așadar, imposibilă/irațională continuarea sa; în acest caz, instanța va dispune stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și transmiterea dreptului de proprietate către creditor”.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Astfel, prin aceste considerente decizorii, Curtea Constituțională a statuat că este admisibilă o cerere de adaptare a contractului, încetarea acestuia fiind doar finalitatea extremă ce poate rezulta din constatarea impreviziunii.

Problema care se pune este, în realitate, dacă un contract încetat ca urmare a declarării scadenței anticipate mai este sau nu un contract „în derulare”, astfel încât să fie aplicabil art. 11 din Legea nr. 77/2006. Împrejurarea că a intervenit scadența anticipată a respectivului contract nu înseamnă că el nu mai este în derulare, din moment ce există o executare silită, ce vizează respectivul debit, datorat în temeiul contractului. Astfel, scopul Legii nr. 77/2016 este tocmai reechilibrarea prestațiilor părților, în situația intervenirii impreviziunii și a îndeplinirii celorlalte condiții prevăzute de lege, iar această situație intervine, de regulă, tocmai în ipoteza în care consumatorul nu a mai achitat ratele, fiind declarată scadența anticipată.

De asemenea, art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 prevede expres că dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat. Or, nu există niciun argument pentru a se considera că un consumator care este executat silit (ca urmare a declarării scadenței anticipate a creditului), însă nu a operat încă vânzarea imobilului, să nu poată solicita adaptarea contractului. O asemenea interpretare ar fi în mod evident contrară intenției legiuitorului și chiar scopului Legii nr. 77/2016, pentru că în majoritatea situațiilor debitorii sunt executați silit, astfel că legea ar deveni practic inaplicabilă.

De altfel, art. 1 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 prevede că se aplică și raporturilor juridice dintre consumatori și cesionarii creanțelor deținute asupra acestora. Or, cesiunea intervine, de regulă, ca urmare a declarării scadenței anticipate, astfel că opinia în sensul că nu ar fi posibilă adaptarea contractului ar însemna că legea nu ar fi aplicabilă în privința cesionarilor, ceea ce nu poate fi primit.

Bineînțeles că, în această situație, adaptarea nu poate viza în niciun caz prestațiile deja efectuate, neproducând efecte retroactive.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că este posibilă adaptarea, prin mecanismul Legii nr. 77/2016, a unui contract pentru care a intervenit declararea scadenței anticipate.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opinii exprimate de către participanții la întâlnire:

Cu majoritate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

În sens contrar, s-a arătat că nu ar fi posibilă adaptarea contractului într-o asemenea ipoteză, întrucât obligația instanței de a aplica, prioritar, adaptarea contractului, este subsumată celei de a verifica utilitatea socială a continuării executării acestuia, utilitate socială ce se va materializa doar atunci când există un contract care, la data sesizării instanței, mai este în ființă și apt de a produce efectele inițial preconizate. Chiar dacă prin actul de declarare a scadenței anticipate nu a avut loc decât o decădere din beneficiul termenului stabilit în favoarea debitorului, utilitatea socială a continuării contractului nu ar mai putea fi regăsită, cum de altfel ea nu subzistă nici în cazul rezilierii acestuia, odată ce aceste manifestări de voință au intervenit înainte de sesizarea instanței. În aceste situații, este aplicabilă Legea nr. 77/2016, însă numai sub forma stingerii obligațiilor.

De esența adaptării contractului este posibilitatea acestuia de a continua, în natură, prin plata ratelor, acestea urmând a fi însă reduce. Or, în ipoteza în care creditul este declarat scadent anticipat și s-a trecut la executare silită, nu mai există posibilitatea de a continua contractul în această formă și nici nu ar mai exista un interes al consumatorului de a cere adaptarea.

Într-o altă optică, există interes, constând în păstrarea dreptului de proprietate asupra imobilului, iar dacă imobilul s-a vândut, interesul este dat de reducerea cuantumului debitului supus executării silite.

În orice caz, adaptarea nu operează decât pentru viitor, neputând afecta prestațiile deja efectuate.

S-a exprimat, de asemenea, opinia potrivit căreia, dacă imobilul a fost vândut, atunci s-ar putea dispune doar încetarea contractului, iar nu și adaptarea acestuia.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

2. Titlul problemei de drept: Incidența art. 6 din Legea nr. 77/2016 în situația în care debitorul solicită adaptarea contractului, fără a solicita și darea în plată. Este incidentă și în această ipoteză suspendarea dreptului creditorului de a executa silit? Poate fi cenzurată suspendarea de către instanța de executare pe calea contestației la executare?¹⁵

Materia: civil

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS: contestație la executare

Acte normative incidente: Legea nr. 77/2016

Cuvinte cheie: adaptare, suspendare plăți, contestație la executare

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 77/2016, de la data primirii notificării prevăzute la art. 5 se suspendă dreptul creditorului de a se îndrepta împotriva codebitorilor, precum și împotriva garanților personali sau ipotecari.

Așa cum s-a arătat în cadrul problemei de drept tratate mai sus, debitorul poate solicita doar adaptarea contractului. Prin urmare, din moment ce legea nu distinge, suspendarea prevăzută de art. 6 operează în toate situațiile, inclusiv atunci când se solicită doar adaptarea contractului.

Această suspendare nu poate fi cenzurată pe calea contestației la executare. Astfel, creditorul are la dispoziție o cale specială pentru a contesta îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii, reglementată de art. 7 din Legea nr. 77/2016, astfel încât instanța de executare nu poate analiza îndeplinirea sau nu a condițiilor stabilite de Legea nr. 77/2016. În concret, solicitarea de cenzurare a suspendării echivalează practic cu o contestare a notificării efectuate în temeiul art. 5 din Legea nr. 77/2016, care nu poate fi analizată în contestația la executare, față de prevederile art. 713 alin. (2) Cod procedură civilă.

În plus, art. 6 alin. (2) din Legea nr. 77/2016 prevede că creditorul poate demara sau, după caz, relua orice procedură judiciară sau extrajudiciară atât împotriva debitorului, cât și împotriva altor garanți personali sau ipotecari, în situația admiterii definitive a contestației prevăzute la art. 7, deci nu și în alte cazuri.

¹⁵ Curtea de Apel Cluj

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Este adevărat că debitorul ar putea să manifeste un comportament abuziv, inclusiv prin notificări repetate, însă în acest caz devin aplicabile prevederile art. 7 alin. (5¹) din legea nr. 7/2016, potrivit căroră în cazul admiterii contestației creditorului prin hotărâre definitivă, penalitățile și orice daune-interese care ar rezulta din parcurgerea procedurii notificării prevăzute la art. 5 și 6 vor putea fi pretinse doar dacă creditorul contestator probează că debitorul a fost de rea-credință la depunerea notificării.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că art. 6 din Legea nr. 77/2016 este incident în situația în care debitorul solicită adaptarea contractului, fără a solicita și darea în plată. Suspendarea nu poate fi cenzurată de instanța de executare, pe calea contestației la executare.

Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

C. Probleme de practică neunitară ivite în litigiile privind clauzele abuzive - Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori

- 1. Titlul problemei de drept: Necesitatea introducerii în cauză a cedentului (instituție de credit care a cesionat creanța constatată prin contractul de credit, ce constituie titlu executoriu), în contestația la executare formulată de debitorul cedat în contradictoriu cu cesionarul creanței, contestație în cadrul căreia instanța examinează, la cerere sau din oficiu, caracterul abuziv al unor clauze din contractul încheiat între cedent (profesionist) și debitor (consumator)¹⁶**

Materia: civil

Subcategoria: executare silită

Obiect ECRIS: contestație la executare

¹⁶ Curtea de Apel București

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Acte normative incidente: art. 78 alin. (2), art. 713 alin. (2) C. proc. civ., art. 1315, art. 1319, art. 1568 C. civ., art. 13 alin. (4)-(8) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori

Cuvinte cheie: clauze abuzive, cesiune de creanță, cedent, cesionar, introducere în cauză a altor persoane

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Art. 78 alin. (2) C. proc. civ. prevede:

În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecății o impune, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului, va respinge cererea, fără a se pronunța pe fond.

Potrivit art. 713 alin. (2) C. proc. civ.:

În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală pentru desființarea lui, inclusiv o acțiune de drept comun.

Art. 13 alin. (8) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, alineat ce a fost introdus prin O.U.G. nr. 58/2022, prevede:

Prin derogare de la art. 713 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța de executare are posibilitatea de a examina în cadrul contestației la executare, la cererea consumatorului sau din oficiu, dacă clauzele dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator ce constituie titlu executoriu au caracter abuziv, o astfel de contestație la executare fiind imprescriptibilă.

Potrivit art. 13 alin. (4) din același act normativ:

Dispozițiile alin. (1) - (3) nu aduc atingere dreptului consumatorului căruia i se opune un contract de adeziune ce conține clauze abuzive de a invoca nulitatea clauzei pe cale de acțiune ori pe cale de excepție, în condițiile legii.

În ceea ce privește natura juridică a sancțiunii aplicabile în cazul prevederii unor clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, la Întâlnirea reprezentanților

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate (foste comerciale) de la nivelul curților de apel, în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței ce a avut loc la Craiova în 27-28 aprilie 2015, opinia exprimată de Institutul Național al Magistraturii, însușită în unanimitate de participanți a fost în sensul că sancțiunea aplicabilă stipulării de către profesioniști a clauzelor abuzive în contractele cu consumatorii este nulitatea absolută.¹⁷

Problema de practică neunitară a fost ridicată cu privire la situația formulării unei contestații la executare de către debitor prin care s-a solicitat constatarea nulității absolute a unor clauze cuprinse în contractul de credit, în ipoteza în care anterior operase cesiunea creanței cuprinse în contractul de credit în favoarea unui terț, societate de recuperare creanțe, contestația la executare fiind formulată în contradictoriu cu acesta din urmă. Dacă potrivit unui prim punct de vedere s-a apreciat că este incidentă dispoziția cuprinsă la art. 78 alin. (2) C. proc. civ., soluționarea contestației la executare impunând introducerea în cauză a cedentului, insituție de credit, potrivit unei alte opinii, soluționarea acestei cauze nu implică această măsură, întrucât ca efect al cesiunii de creanță, s-au transmis toate drepturile și obligațiile legate de acel contract de împrumut.

Deși chestiunea de practică neunitară a fost semnalată cu privire la ipoteza în care examinarea caracterului abuziv al unor clauze se face la inițiativa debitorului, apreciem că, prin raportare la introducerea alineatului 8 la art. 13 din Legea nr. 193/2000, pentru identitate de rațiune, dezlegarea dată este relevantă și pentru ipoteza examinării din oficiu de către instanță în cadrul contestației la executare, a caracterului abuziv al unor clauze cuprinse în contractul încheiat între un profesionist și un consumator.

Cesiunea de creanță nu produce efectul substituirii cedentului cu cesionarul, ci, astfel cum rezultă din art. 1568 Cod civil, transferă cesionarului: a) toate drepturile pe

¹⁷ A se vedea Minuta Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate (foste comerciale) de la nivelul curților de apel, în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței ce a avut loc la Craiova în 27-28 aprilie 2015, pp. 1-2, disponibilă pe link <http://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2020/04/Intalnirea-presedintilor-sectiilor-specializate-foste-comerciale-Craiova-27-28-aprilie-2015.pdf>.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

care cedentul le are în legătură cu creanța cedată; b) drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate¹⁸.

Prin urmare, operațiunea analizată produce efectul tranferului creanței, a drepturilor cedentului în legătură cu creanța cedată și a tuturor accesoriilor acesteia, iar nu a calității cedentului de parte a contractului de credit. Prezența sa în procesul în care se pune în discuție valabilitatea unor clauze din contractul de credit se impune și prin prisma obligației de garanție ce îi revine cedentului în temeiul art. 1585 și art. 1586 C. civ. potrivit art. 1585 alin. (2) C. civ., în cazul cesiunii cu titlu oneros, cedentul garantează existența creanței în raport cu data cesiunii, iar potrivit art. 1586 C. civ., în toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților.

Dimpotrivă, efectul substituirii unui terț în raporturile născute dintr-un contract este cu puțință în cazul cesiunii contractului, dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta, astfel cum prevede art. 1315 C. civ., fiind însă exceptate cazurile anume prevăzute de lege. În același sens, art. 1319 C. civ., referindu-se la excepțiile contractantului cedat, prevede posibilitatea contractantului

¹⁸ În doctrină s-a reținut că ar constitui accesorii ale creanței cedate acțiunile în justiție pe care cedentul le avea la data transmisiunii creanței împotriva debitorului, nu și acțiunile debitorului cedat împotriva cedentului. Astfel, în sensul că acțiunile în justiție care aparțineau cedentului, cum ar fi acțiunea în plata prețului sau acțiunea în rezoluțiune se transmit cesionarului, a se vedea J. Carbonnier, Droit civil, Tome 2, Les biens, Les obligations, Presses Universitaires de France, Paris, édition 2, p. 2451.

În sensul că trebuie considerate accesorii ale creanței acțiunile în justiție (rezoluțiune, anulare, resciziune, plata de daune-interese), a se vedea F. Terré, Philippe Simler, Y. Lequette, Droit civil, Les Obligations, Dalloz, 10e édition, p. 1278.

În sensul că acțiunile în justiție ale cedentului împotriva debitorului s-ar transfera automat prin efectul cesiunii de creanță (acțiunea în executarea contractului în natură sau prin echivalent, acțiunea în rezoluțiune), a se vedea și L. Pop, I.F. Popa, S.I. Vidu, Drept civil, Obligațiile, Ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, p. 429, 2022 nota de subsol 1.

Și în privința acestor acțiuni însă, problema este controversată în dreptul francez, existând atât soluții jurisprudențiale, cât și soluții doctrinare în sens contrar: în sensul că rezoluțiunea contractului nu se poate soluționa în absența cedentului creanței, singurul care a rămas parte în contractul sursă, a se vedea Cass. Com., 15 mai 2019, n. 17-27686, apud A. Benabent, Droit des obligations, LGDJ, 19e édition, p. 574, nota de subsol nr. 5; în sensul că acțiunea în rezoluțiune este atașată calității de parte a contractului care rămâne a cedentului, a se vedea P. Malaurie, L. Aynes, P. Stoffel-Munck, LGDJ, 11e édition, p. 797.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

cedat de a opune cesionarului toate excepțiile ce rezultă din contract. Contractantul cedat nu poate invoca însă față de cesionar vicii de consimțământ, precum și orice apărări sau excepții născute din raporturile sale cu cedentul, decât dacă și-a rezervat acest drept atunci când a consimțit la substituie. Prin urmare, nici în cazul cesiunii de contract nu operează întotdeauna efectul de substituie în acțiunii în nulitate ce ar fi exercitată de către contractantul cedat, ci doar în ipoteza în care acesta și-a rezervat acest drept când a consimțit la substituie, iar în măsura în care nu a consimțit la substituie, nu poate invoca împotriva cesionarului apărări sau excepții născute din raportul juridic initial cu cedentul.

Fiind în discuție o materie contencioasă, pentru a determina incidența art. 78 alin. (2) C. proc. civ., se impune a se analiza dacă raportul juridic dedus judecății impune introducerea în cauză a cedentului. Or, pornind de la natura sancțiunii incidente în cazul constatării caracterului abuziv al unor clauze, respectiv nulitatea absolută, având în vedere că în mod constant se admite în doctrină și în practica judiciară, că intră în sfera de incidență a acestei dispoziții cauzele având ca obiect nulitate act, rezultă că raportul juridic dedus judecății în cazul analizat impune prezența în proces a cedentului, astfel că vor fi incidente dispozițiile art. 78 alin. (2) C. proc. civ. Cedentul este subiect al raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății pe calea contestației la executare, calitate ce nu a fost transmisă ca efect al cesiunii de creanță.

Prin urmare, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a cedentului, parte în contractul de credit, urmând ca în funcție de poziția procesuală a părților, să procedeze la introducerea în cauză a cedentului, dacă cel puțin una dintre părți o solicită, respectiv să respingă cererea întemeiată pe motivul caracterului abuziv al unor clauze din contract, fără a se pronunța pe fond, ca inadmisibilă, dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a cedentului. În ipoteza respingerii contestației la executare, ca inadmisibilă, debitorul poate reitera ulterior contestația la executare, aceasta fiind imprescriptibilă, potrivit art. 13 alin. (8) din Legea nr. 193/2000 sau, după caz, poate formula o acțiune în constatarea existenței clauzelor abuzive, de asemenea imprescriptibilă potrivit art. 13 alin. (7) din lege.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că instanța investită cu soluționarea contestației la executare formulate de către debitorul cedat în contradictoriu cu cesionarul creanței, contestație în cadrul căreia instanța examinează, la cerere sau

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

din oficiu, dacă clauzele din contractul încheiat între cedent (profesionist) și debitor (consumator) au caracter abuziv, va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a cedentului (instituția de credit care a cesionat creanța constatată prin contractul de credit, ce constituie titlu executoriu). Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a cedentului, instanța va respinge contestația la executare pentru motivul caracterului abuziv al unor clauze, ca fiind inadmisibilă. Dacă cel puțin una dintre părți solicită introducerea în cauză a cedentului, instanța va dispune, prin încheiere, introducerea sa în cauză.

Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

D. Probleme de practică neunitară ivite în aplicarea Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor

1. Titlul problemei de drept: Competența de soluționare a acțiunilor prin care se contestă documentele constatatoare emise de către autoritatea/entitatea contractantă care conțin informații referitoare la îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii în ipoteza în care procedura de atribuire a fost începută înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 208/2022, de modificare a Legii nr. 101/2016, dar acțiunea a fost promovată ulterior acestui moment¹⁹

Materia: contencios administrativ și fiscal

Subcategoria: achiziții publice

Obiect ECRIS: nulitate act

¹⁹ Curtea de Apel Iași

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Acte normative incidente: art. 53 alin. (1¹), alin. (1³) din Legea nr. 101/2016, art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, art. 24 C. proc. civ.

Cuvinte cheie: achiziții publice, competență funcțională, document constatator, autoritate contractantă, entitate contractantă, procedură de atribuire, executare contract.

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016, în forma anterioară modificării aduse prin Legea nr. 208/2022, prevedea că litigiile și cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică din motive independente de autoritatea contractantă, se soluționează în primă instanță, de urgență și cu precădere, de către secția civilă a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante sau în circumscripția în care își are sediul social/domiciliul reclamantul.

Legea nr. 208/2022, în vigoare din data de 13.09.2022, a modificat și completat, printre altele, Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, introducând alin. (1³) la art. 53.

Astfel, art. 53 alin. (1³) din Legea nr. 101/2016²⁰, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 208/2022, prevede că documentele constatatoare emise de către autoritatea/entitatea contractantă care conțin informații referitoare la îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii pot fi contestate la secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, în termen de 30 de zile de la data comunicării acestora contractantului, în conformitate cu prevederile secțiunii a 2-a - Soluționarea litigiilor în instanța de judecată.

Prin urmare, ca efect al acestei modificări, a devenit competentă secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, prin opoziție cu reglementarea anterioară care prevedea competența secției civile a tribunalului în ceea ce privește

²⁰ Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

acțiunea prin care se contesă documentele constatatoare emise de către autoritatea/entitatea contractantă care conțin informații referitoare la îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii. ²¹

²¹ Documentele contestatoare menționate sunt cele emise potrivit art. 166 alin. (1) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice din 02.06.2016, aprobate prin HG nr. 325/2016.

Art. 166 din Normele metodologice anterior menționate, sub denumirea marginală „Finalizarea contractului de achiziție publică” prevede:

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a emite documente constatatoare care conțin informații referitoare la îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractant asociat și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii, după cum urmează:

a) pentru contractele de furnizare atribuite printr-o procedură de atribuire: în termen de 14 zile de la data finalizării livrării produselor care fac obiectul respectivului contract/contract subsecvent și, suplimentar, în termen de 14 zile de la data expirării perioadei de garanție tehnică a produselor în cauză;

b) pentru contractele de servicii atribuite printr-o procedură de atribuire, altele decât contractele de servicii de proiectare: în termen de 14 zile de la data finalizării prestării serviciilor care fac obiectul respectivului contract/contract subsecvent;

c) pentru contractele de servicii de proiectare atribuite printr-o procedură de atribuire: în termen de 14 zile de la data finalizării prestării serviciilor care fac obiectul respectivului contract/contract subsecvent și, suplimentar, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor proiectate;

d) pentru contractele de servicii de supervizare a lucrărilor/dirigenție de șantier, în termen de 14 zile de la data emiterii raportului final de supervizare/expirarea duratei de garanție acordată lucrării în cauză;

e) pentru contractele de lucrări atribuite printr-o procedură de atribuire: în termen de 14 zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor și, suplimentar, în termen de 14 zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție finală a lucrărilor, întocmit la expirarea perioadei de garanție a lucrărilor în cauză.

(1¹) Documentele constatatoare care certifică îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor contractuale se publică de către autoritatea contractantă în SEAP în termenele prevăzute la alin. (1).

(2) În situația prevăzută la art. 144 alin. (1), documentul constatator se emite în termen de 14 zile de la data la care ar fi trebuit încheiat contractul de achiziție public/acordul-cadru, dacă ofertantul nu ar fi refuzat semnarea acestuia, sau de la data de la care a fost reziliat acesta, în cazul în care există contract semnat.

(3) Autoritatea contractantă are următoarele obligații:

a) să elibereze un exemplar al documentului constatator contractantului;

b) să păstreze un exemplar la dosarul achiziției publice.

(4) Documentele constatatoare emise de către autoritatea contractantă în conformitate cu prevederile alin. (1) și (2) pot fi contestate potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Problema de practică neunitară vizează ipoteza în care procedura de atribuire a fost demarată anterior datei de 13.09.2022, data intrării în vigoare a Legii nr. 208/2022, însă acțiunea a fost înregistrată pe rolul instanței ulterior acestei date.

Legea nr. 208/2022 include și o dispoziție tranzitorie, la art. V alin. (3), potrivit căreia prevederile prezentei legi se aplică procedurilor de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare.

Pornind de la această dispoziție, o primă opinie a apreciat că, în ipoteza analizată, competența revine instanței de drept comun, art. 53 alin. (1)³ fiind incident exclusiv în cazul în care procedurile de atribuire sunt ulterioare intrării în vigoare a legii. Într-o altă optică, dispoziția tranzitorie ar avea o sferă de aplicare mai restrânsă, vizând exclusiv litigiile care vizează procedura de atribuire, iar nu și pe cele ce privesc

(5) Documentele constatatoare emise de către autoritatea contractantă pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractantul asociat și, dacă este cazul, pentru eventualele prejudicii se publică în SEAP, în termen de 60 de zile de la data emiterii, cu excepția situației în care efectele au fost suspendate prin hotărârea instanței de judecată.

(5¹) Autoritatea contractantă are obligația de a actualiza în SEAP informațiile cu privire la documentul prevăzut la alin. (5) în termen de 5 zile de la momentul luării la cunoștință că situația de fapt ce a stat la baza emiterii respectivului document constatator trebuie modificată din cauze obiective.

(5²) Prin excepție de la termenele prevăzute la art. 166 alin. (1) lit. a) -e), autoritatea contractantă are dreptul de a emite documente constatatoare și pe perioada derulării contractului, la fiecare 90 de zile de la momentul semnării contractului, în cadrul cărora vor fi consemnate cel puțin stadiul contractului și, dacă este cazul, eventualele întârzieri/deficiențe în implementarea contractului, precum și eventualele daune cauzate din culpa contractantului.

(5³) Documentele constatatoare prevăzute la alin. (5²) se publică în SEAP în condițiile alin. (5) și pot fi contestate potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

(5⁴) Pentru documentele constatatoare prevăzute la alin. (5²), prevederile alin. (3) și ale alin. (5¹) se aplică în mod corespunzător.

(6) În cazul contractelor atribuite prin cumpărare directă, autoritatea contractantă are dreptul de a emite documente constatatoare în conformitate cu alin. (1), atunci când este solicitat acest lucru de către contractant/contractant asociat.

(7) Autoritatea contractantă poate emite un document constatator unui subcontractant la solicitarea acestuia și numai în cazul prezentării contractului de subcontractare și a recepțiilor aferente.

(8) Atunci când ia decizia de respingere a unui candidat/ofertant, pe baza unui asemenea document constatator, comisia de evaluare are obligația de a analiza dacă acesta reflectă îndeplinirea condițiilor cumulative prevăzute la art. 167 alin. (1) lit. g) din Lege.

(9) Autoritatea contractantă publică în SEAP data la care contractul de achiziție publică/acordul-cadru/contractul subsecvent a fost finalizat/a încetat, după caz.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

executarea contractului, astfel că în privința celor din urmă ar fi incidentă norma de aplicare a legii în timp cuprinsă în art. 24 din Codul de procedură civilă.

În susținerea acestui punct de vedere, s-a reținut că Legea nr. 101/2016 a reglementat distinct procedura de atribuire de contracte de cea de executare a lor, în decursul timpului fiind adoptate reglementări diferite inclusiv cu privire la competența de soluționare, în același sens fiind și considerentele deciziei nr. 25/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

Prin Decizia nr. 25/2021 pronunțată de Înalta Curți de Casație și Justiție-Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, s-a statuat că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 166 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2016, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a dispozițiilor art. 97¹ din Hotărârea Guvernului nr. 925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare a litigiilor având ca obiect anularea documentului constatator care conține informații referitoare la neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractantul asociat și la eventualele prejudicii aparține instanței civile, în condițiile art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 8 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

În considerentele Deciziei menționate, s-a reținut:

“40. În consecință, nu are relevanță natura juridică a actului emis de autoritatea contractantă în executarea contractului administrativ, fiind determinantă voința legiuitorului de atribuire a litigiilor decurgând din executarea contractului

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

administrativ în competența instanțelor civile de drept comun. Documentul constatator emis de autoritatea contractantă, care conține informații referitoare la neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractantul asociat și la eventualele prejudicii, este un act întocmit în timpul executării contractului de achiziție publică și, astfel, nu poate fi extras din competența instanței civile de drept comun, în condițiile în care competența instanței de contencios administrativ a fost limitată numai la litigiile care apar în fazele premergătoare încheierii unui contract administrativ, precum și la orice litigii legate de încheierea contractului administrativ, inclusiv litigiile având ca obiect anularea unui contract administrativ. Or, documentul constatator emis de autoritatea contractantă în temeiul art. 166 alin. (1) din Normele metodologice aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2016 nu face parte din procedura de atribuire, ci se referă la modalitatea în care au fost îndeplinite obligațiile contractuale. De asemenea, documentul constatator nu poate fi asociat unei eventuale solicitări de desființare a contractului de achiziție publică, remediile ce ar putea fi adoptate de autoritatea contractantă în raport cu cele constatate privind îndeplinirea obligațiilor asumate de cocontractant reprezentând o etapă distinctă, ce nu este rezumată doar la măsura de acționare în vederea desființării actului juridic.

41. Independența naturii juridice a actului constatator contestat în justiție de competența instanței chemate să soluționeze litigiul rezultă și din considerentele Deciziei nr. 40 din 18 mai 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care, fiind statuat asupra căii de atac ce poate fi exercitată, s-a reținut voința legiuitorului de atribuire a competenței în soluționarea cauzelor decurgând din executarea contractelor de achiziție publică instanțelor civile de drept comun, în expunerea de motive a Legii nr. 212/2018 fiind subliniată necesitatea acestei partajări de competență în vederea soluționării cu celeritate a unor asemenea litigii.

42. Se reține, totodată, că litigiul având ca obiect anularea documentului constatator emis de autoritatea contractantă care conține informații referitoare la neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractantul asociat și la eventualele prejudicii este în competența instanței civile de drept comun, indiferent dacă vizează un contract de achiziție publică încheiat sub imperiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 sau unul încheiat în condițiile Legii nr. 98/2016. Chiar dacă atât în Legea nr. 98/2016, prin care a fost abrogată Ordonanța de urgență a Guvernului nr.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

34/2006, cât și prin actele normative ulterioare de modificare a legii s-au inserat dispoziții tranzitorii în ce privește legislația aplicabilă, ultraactivitatea consacrată prin aceste dispoziții vizează strict procedura de atribuire începută anterior abrogării/modificării legislative, doar aceasta rămânând supusă prevederilor legale în vigoare la data declanșării procedurii.

43. În ceea ce privește etapa ulterioară încheierii contractului de achiziție publică, cea a executării acestuia și a eventualelor litigii apărute, sunt aplicabile prevederile art. 69 alin. (2) din Legea nr. 101/2016, conform cărora dispozițiile legii sunt aplicabile contestațiilor/cererilor/plângerilor introduse după intrarea sa în vigoare. În consecință, fără a face distincție între actele normative care au reglementat în timp procedura de achiziție publică, în măsura în care litigiul în care se solicită anularea documentului constatator emis de autoritatea contractantă care conține informații referitoare la neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractantul asociat și la eventualele prejudicii a fost început ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 212/2018 (actul normativ care a modificat Legea nr. 101/2016, stipulând competența instanței civile de drept comun în cauzele decurgând din executarea contractului de achiziție publică), în raport cu dispoziția legală menționată anterior, competența de soluționare revine instanței civile.”

Prin urmare, față de caracterul obligatoriu al considerentelor menționate în cuprinsul cărora s-a reținut că documentul constatator emis de autoritatea contractantă în temeiul art. 166 alin. (1) din Normele metodologice aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2016 nu face parte din procedura de atribuire, rezultă că norma tranzitorie cuprinsă la art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, care se referă la procedurile de atribuire inițiate după intrarea în vigoare a legii nu este incidentă.

Rezultă că va fi incidentă norma de drept comun de aplicare a legii în timp, respectiv art. 24 C. proc. civ. care prevede că dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare. Întrucât norma cuprinsă la art. 53 alin. (1³) din Legea nr. 101/2016 stabilește competența de soluționare a unor acțiuni, rezultă că aceasta constituie o dispoziție legală de procedură care va fi incidentă ori de câte ori procesul a fost început după intrarea sa în vigoare, fiind indiferentă demararea procedurii de atribuire anterior acestui moment. Prin urmare, prin raportare la art. 192 alin. (2) C. proc. civ., care

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

prevede că procesul începe prin înregistrarea cererii la instanță, în condițiile legii, reperul temporal va fi dat de acest moment.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că acțiunile prin care se contesă documentele constatatoare emise de către autoritatea/entitatea contractantă care conțin informații referitoare la îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii în ipoteza în care procedura de atribuire a fost începută înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 208/2022, de modificare a Legii nr. 101/2016, dar acțiunea a fost promovată ulterior acestui moment, sunt de competența secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului.

Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:

Participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M., aceasta fiind în acord cu Decizia nr. 11/19 iunie 2023 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii²² prin care s-a statuat că “în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 53 alin. (1) și (1¹) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor și ale art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, competența materială de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor după

²² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 753 din 18 august 2023

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii nr. 101/2016 prin Legea nr. 208/2022, respectiv după data de 10.09.2022, aparține secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului”.

E. Probleme de practică neunitară privind aplicarea Codului civil în litigiile cu profesioniștii

1. Titlul problemei de drept: Soluțiile care pot fi pronunțate în cazul cererilor introduse de furnizorul de energie electrică, având ca obiect obligarea consumatorului care nu a fost racordat la curent sau în cazul căruia s-a constatat un branșament ilegal la plata contravalorii consumului de energie electrică²³

Materia: civil

Subcategoria: pretenții

Obiect ECRIS: pretenții

Acte normative incidente: art. 1537 C. civ.

Cuvinte cheie: energie electrică, consum fraudulos, răspundere delictuală

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

În practică, au existat soluții diferite în privința cererilor menționate, unele fiind admise, iar altele respinse. Această împrejurare nu poate însă face obiectul unei probleme de practică neunitară, care să fie analizată pe baza interpretării de principiu a unor dispoziții legale, ci presupune administrarea și analiza probelor în fiecare caz particular, neputând fi adoptată o opinie tranșantă în sensul că asemenea cereri ar trebui respinse sau admise.

În concret, unele instanțe au considerat că sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale, reținând atât vinovăția pârâtului, constând în aceea că s-a conectat în mod fraudulos la rețeaua de distribuție a energiei electrice, cât și existența unui prejudiciu cert, conform calculului prezentat de furnizorul de energie. Alte instanțe au considerat că nu poate fi reținută vinovăția consumatorului nefiind probat momentul

²³ Curtea de Apel București

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

inițierii pretinsului consum fraudulos și nici existența unui prejudiciu cert, furnizorul neindicând probele în baza cărora a calculat consumul de energie în sistem paușal.

Trebuie subliniat că soluția de admitere sau respingere a cererii nu poate fi dispusă decât în raport de situația particulară din fiecare cauză, în raport de probatoriul administrat în concret, însă pot fi realizate anumite mențiuni de principiu.

Astfel, așa cum rezultă din prevederile art. 1537 Cod civil, condițiile pentru angajarea răspunderii civile delictuale sunt următoarele: existența unei fapte ilicite, a prejudiciului, a legăturii de cauzalitate între faptă și prejudiciu și a vinovăției.

În situația analizată, fapta ilicită este reprezentată de consumul fraudulos de energie electrică, fără ca aceasta să fie contorizată, potrivit legii. Bineînțeles că această faptă trebuie dovedită de reclamant, potrivit regulilor în materie, fiind admisibilă inclusiv proba cu interogatoriul pârâtului.

În ceea ce privește vinovăția, aceasta trebuie reținută în mod automat în ipoteza dovedirii faptei ilicite, întrucât consumul fraudulos de energie presupune în mod necesar vinovăția autorului faptei ilicite (cel care a beneficiat de respectivul consum fraudulos), din moment ce în materie delictuală autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai ușoară culpă [art. 1537 alin. (2) Cod civil].

Referitor la prejudiciu, și acesta trebuie dovedit de reclamant, potrivit art. 249 Cod procedură civilă. Astfel, potrivit art. 65 alin. (8) din Legea nr. 123/2012, sistemul paușal poate fi utilizat la stabilirea prejudiciului în cazurile de suspiciune de sustragere de energie electrică, exclusiv ca mod de calcul în spețele deduse soluționării instanțelor judecătorești; durata pentru care se aplică este cea stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă, iar prin Ordinul ANRE nr. 190/2020 a fost aprobată Procedura privind stabilirea consumului de energie electrică în sistem paușal, care la art. 17 prevede că stabilirea prejudiciului în cazurile de suspiciune de sustragere de energie electrică se face conform prevederilor art. 65 alin. (8) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare. În acest context, dacă nu este lămurită în legătură cu modul de calcul al prejudiciului, instanța poate solicita furnizorului orice informații suplimentare, având posibilitatea de a solicita inclusiv efectuarea unei expertize tehnice de specialitate, urmând a decide în consecință.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că în cererile introduse de furnizorul de energie electrică, având ca obiect obligarea consumatorului care nu a fost racordat la curent sau în cazul căruia s-a constatat un branșament ilegal la plata contravalorii consumului de energie electrică, soluția trebuie dispusă în funcție de situația particulară din fiecare cauză, raportat la probatoriul administrat.

Opinii exprimate de către participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M., fiind realizate o serie de nuanțări, după cum urmează:

S-a arătat că, în măsura în care s-a constatat efectuarea unui consum fraudulos sau a unui branșament ilegal, nu ar mai fi necesară dovedirea unor elemente suplimentare, întrucât îndeplinirea condițiilor răspunderii civile delictuale rezultă din actele administrative prevăzute în reglementările ANRE, cum ar fi procesul-verbal de constatare a branșamentului ilegal, iar în privința cuantificării prejudiciului există și sunt aplicabile normele ANRE.

Săvârșirea unei fapte ilicite este foarte ușor de demonstrat, din moment ce s-a constatat existența unui branșament ilegal, unele dificultăți putând să apară în privința cuantificării prejudiciului, în sensul că s-ar impune ca stabilirea consumului estimat să se raporteze la situația concretă, adică la consumatorii existenți în locația respectivă.

Dacă nu se poate dovedi cine a efectuat branșamentul ilegal, răspunderea revine proprietarului.

În consecință, se impune analiza concretă a circumstanțelor fiecărei cauze și evaluarea probelor administrate, neputând fi expusă o soluție de principiu, în sensul admiterii cererii sau a respingerii acesteia. Efectuarea unei expertize nu ar fi însă lămuritoare, consumul fraudulos urmând a fi stabilit în sistem paușal, așa cum prevăd normele ANRE.

Referitor la prejudiciu, s-a reținut că Ordinul ANRE nr. 121/2015 a fost abrogat prin Ordinul ANRE nr. 190/2020 pentru aprobarea procedurii privind stabilirea consumului de energie electrică în sistem paușal, durata pentru care se stabilește consumul de energie electrică în sistem paușal fiind dată de intervalul de timp de la data când s-a produs evenimentul care a condus la înregistrarea eronată/neînregistrarea consumului de energie electrică, atunci când data respectivă se poate stabili cu certitudine, și care nu poate depăși 3 ani sau, în caz contrar, de la ultima citire a

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

datelor de măsurare până la data remedierii situației care a condus la funcționarea necorespunzătoare a grupului de măsurare. Cu toate acestea, potrivit art. 65 alin. (8) din Legea nr. 123/2012, sistemul paușal poate fi utilizat la stabilirea prejudiciului în cazurile de suspiciune de sustragere de energie electrică, exclusiv ca mod de calcul în spețele deduse soluționării instanțelor judecătorești; durata pentru care se aplică este cea stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă. Prin urmare, instanța de judecată este cea care stabilește durata relevantă pentru efectuarea calculului. Prin urmare, pârâtul trebuie să facă dovada faptului că perioada în cauză ar fi alta decât aceea de 3 ani. De altfel, prejudiciul este evaluat legal, astfel că pârâtul ar trebuie să dovedească faptul că prejudiciul ar avea un alt cuantum.

S-a exprimat și punctul de vedere potrivit căruia reclamantul ar trebui să dovedească data când a început consumul fraudulos, majoritatea participanților apreciind însă că aceasta ar reprezenta o probă imposibilă în sarcina reclamantului.

F. Probleme de practică neunitară privind aspecte de procedură din litigiile cu profesioniștii

1. Titlul problemei de drept: Sunt cererile de adaptare a contractului de credit formulate de consumatori în temeiul impreviziunii scutite de plata taxei judiciare de timbru?²⁴

Materia: civil

Subcategoria: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS: reexaminare taxă de timbru, obligație de a face, contestație creditor Legea nr. 77/2016

Acte normative incidente: art. 1271 alin. (1), alin. (2) lit. a) C. Civ., art. 29 alin. (1) lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013.

Cuvinte cheie: taxă de timbru, scutire, consumator, impreviziune, adaptare contract, contract de credit.

²⁴ Curtea de Apel București, Curtea de apel Galați

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Sub denumirea marginală “Impreviziunea”, art. 1271 C. civ. prevede:

(1) Părțile sunt ținute să își execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creșterii costurilor executării propriiei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor; (...)

Potrivit art. 29 alin. (1) lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, referitoare la protecția drepturilor consumatorilor, atunci când persoanele fizice și asociațiile pentru protecția consumatorilor au calitatea de reclamant împotriva operatorilor economici care au prejudiciat drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;

Problema de practică neunitară vizează stabilirea regimului aplicabil din perspectiva legislației în materia taxelor judiciare de timbru în ceea ce privește acțiunile de adaptare a contractelor de credit formulate de către consumatori în temeiul impreviziunii, potrivit art. 1271 alin. (2) lit. a) C. civ.²⁵

Astfel, dacă într-o opinie, s-a apreciat că acțiunea este supusă taxei de timbru, întrucât se întemeiază pe dispozițiile Codului civil, iar nu pe legislația specială în materia protecției consumatorilor, potrivit unui alt punct de vedere, ea este scutită de plata taxei de timbru, întrucât ea tinde la protecția consumatorului, astfel că se încadrează în sfera de aplicare a dispozițiilor art. 29 alin. (1) lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013. Potrivit unei opinii nuanțate, cererea ar fi supusă timbrării, pentru argumentele anterior evocate, urmând a fi scutită însă de plata taxei de timbru, în măsura în care este formulată pe cale incidentală în procesul având ca obiect contestația formulată de creditor în temeiul Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a

²⁵ Aceste acțiuni sunt formulate, cu precădere, în ceea ce privește contractele de credit încheiate în moneda CHF, reclamantul solicitând ca, prin mecanismul impreviziunii să obțină efectul adaptării contractului, prin înghețarea cursului valutar la valoarea de la momentul încheierii contractului de credit.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, întrucât această lege este adoptată în domeniul protecției consumatorilor.

Textul de lege cu relevanță în soluționarea problemei de față, art. 29 alin. (1) lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013, menționează scutirea acțiunilor referitoare la protecția consumatorilor, formulate de persoanele fizice și asociațiile pentru protecția consumatorilor împotriva operatorilor economici care au prejudiciat drepturile și interesele legitime ale consumatorilor. Rezolvarea problemei de practică neunitară pornește de la o diferență de perspectivă în interpretarea acestui text de lege: dacă prima opinie e tributară unei interpretări prudente, restrictive, limitând câmpul de incidență al scutirii de taxă la acțiunile în materia protecției consumatorilor, întemeiate pe legislația specială incidentă, cealaltă tinde spre o interpretare extensivă lărgind aplicarea sa la toate acțiunile, fie ele și de drept comun, care au drept efect protejarea drepturilor persoanelor care au calitatea de consumator.

Soluționarea chestiunii de practică neunitară depinde, în esență, de răspunsul la întrebarea dacă acțiunea în adaptarea contractului întemeiată pe impreviziune este o acțiune referitoare la protecția consumatorilor. Desigur că acțiunea analizată, reglementată fiind în Codul civil, deschisă și altor persoane decât celor care au calitatea de consumatori, nu privește, prin ea însăși drepturile consumatorilor, astfel încât să se circumscrie sferei acțiunilor referitoare la protecția drepturilor consumatorilor, pentru a beneficia de scutirea prevăzută de art. 29 alin. (1) lit. f). Concluzia este valabilă pentru orice altă acțiune întemeiată pe dreptul comun formulată de consumatori.

Un alt argument în acest sens este acela că, atunci când legiuitorul a înțeles să extindă scutirea de taxă de timbru la acțiuni promovate de consumatori și întemeiate pe dreptul comun, a făcut-o, în termeni neechivoci. Un exemplu în acest sens este ipoteza reglementată de art. 14 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, în care este incidentă scutirea prevăzută de art. 29 alin. (1) lit. f). Textul menționat prevede dreptul consumatorilor prejudiciați prin contracte încheiate cu încălcarea prevederilor Legii nr. 193/2000 de a se adresa organelor judecătorești în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Codului de procedură civilă. Într-o asemenea situație acțiunea, fie ea întemeiată pe Codul civil ori Codul de procedură civilă, va fi scutită de plata taxei de timbru, întrucât ea decurge dintr-o încălcare a legislației în materia protecției drepturilor consumatorilor.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Concluzia menționată se menține independent de formularea acțiunii pe cale principală sau pe calea cererii reconvenționale, față de dispozițiile art. 34 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013 care prevede că cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, precum cererile de chemare în garanție se taxează după regulile aplicabile obiectului cererii, dacă aceasta ar fi fost exercitată pe cale principală.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că cererile de adaptare a contractului de credit formulate de consumatori în temeiul dispozițiilor de drept comun referitoare la impreviziune nu sunt scutite de plata taxei judiciare de timbru.

Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

2. Titlul problemei de drept: Calitatea procesuală pasivă a sucursalei din România a operatorului de transport aerian care nu are sediul pe teritoriul României, în cazul unor cereri având ca obiect despăgubiri datorate pasagerilor în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004²⁶

Materia: civil

Subcategoria: pretenții

Obiect ECRIS: pretenții

Acte normative incidente: Regulamentul (CE) nr. 261/2004

Cuvinte cheie: operator de transport aerian, sucursală, calitate procesuală pasivă

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Problema de practică neunitară privește calitatea pasivă a sucursalei operatorului de transport aerian, care nu are sediul pe teritoriul României, în cererile având ca obiect despăgubiri datorate pasagerilor în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004 (deși se face referire și la capacitatea procesuală de folosință a sucursalei, din referatul de practică neunitară nu rezultă existența mai multor opinii privind acest subiect).

²⁶ Curtea de Apel București

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Regulamentul (CE) nr. 261/2004 are ca scop stabilirea unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

Potrivit preambulului acestui regulament „(7) În scopul asigurării aplicării efective a prezentului regulament, obligațiile aferente rămân în sarcina operatorului de transport aerian care efectuează sau intenționează să efectueze un zbor fie cu o aeronavă aflată în proprietatea sa, pe baza unui contract de închiriere de tip aeronavă goală (dry lease) sau tip aeronavă cu echipaj (wet lease), fie în orice alt regim; (22) Statele membre ar trebui să asigure și să controleze respectarea generală de către transportatorii aerieni a prezentului regulament și să desemneze o instituție corespunzătoare cu competențe de execuție. Acest control nu ar trebui să afecteze dreptul pasagerilor și al transportatorilor aerieni de a solicita despăgubiri în justiție în conformitate cu procedurile dreptului intern”. Conform art. 2 lit. a) și b) din regulament, prin transportator aerian se înțelege o întreprindere de transport aerian titular a unei licențe de funcționare valabilă, iar prin operator de transport aerian se înțelege un transportator aerian care execută sau intenționează să execute un zbor pe bază contractuală cu un pasager sau în numele unei alte persoane, juridice sau fizice, care a încheiat un contract cu pasagerul respectiv.

Regulamentul (CE) nr. 261/2004 nu cuprinde nicio dispoziție care să se refere la sucursala unui operator de transport aerian, astfel că devin incidente prevederile dreptului intern.

Conform art. 43 alin. (1) din Legea nr. 31/1990, sucursalele sunt dezmembrăminte fără personalitate juridică ale societăților și se înregistrează, înainte de începerea activității lor, în registrul comerțului din județul în care vor funcționa. Cu toate acestea, art. 56 alin. (2) C. proc. civ. prevede că, cu toate acestea, pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii. Prin urmare, sucursala poate sta în judecată, fiind constituită potrivit legii.

În ceea ce privește calitatea procesuală pasivă, potrivit art. 36 C. proc. civ., calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Nu poate fi acceptată opinia în sensul că sucursala nu poate avea niciodată calitate procesuală pasivă (aceasta revenindu-i societății-mamă), pentru că nu își poate asuma obligații în nume propriu, pentru că în acest caz dispozițiile art. 56 alin. (2) Cod procedură civilă ar deveni practic inaplicabile, ceea ce nu poate fi primit (în concret, deși sucursala poate sta în judecată, având capacitate procesuală de folosință, în realitate nu ar figura în calitate de pârâtă într-un litigiu, pentru că nu ar avea calitate pasivă).

În aceeași măsură, nu poate fi acceptată nici opinia în sensul că sucursala ar avea calitate procesuală pasivă în orice situație, întrucât calitatea procesuală pasivă presupune existența unei identități între persoana pârâtului și cea obligată în raportul juridic dedus judecății.

În concret, în litigiile având ca obiect răspundere civilă contractuală, legitimare procesuală pasivă pot avea doar părțile actului sau succesorii acestuia. Astfel, trebuie analizat dacă raporturile juridice de drept substanțial s-au născut între reclamant și sucursală sau între reclamant și societatea-mamă, respectiv dacă s-a dovedit în vreun fel că sucursala ar fi preluat obligațiile societății-mamă referitoare la teritoriul României sau la cetățenii acestui stat.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că în cazul unor cereri având ca obiect despăgubiri datorate pasagerilor în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004, sucursala din România a operatorului de transport aerian care nu are sediul pe teritoriul României poate avea calitate procesuală pasivă, dacă există identitate între aceasta și persoana obligată în raportul juridic dedus judecății.

Opinii exprimate de către participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții la întâlnire și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

3. Titlul problemei de drept: Posibilitatea executorului judecătoresc de a proceda la actualizarea în funcție de rata inflației a valorii obligației cuprinse în titlul executoriu ce a fost stabilită în euro.²⁷

Materia: civil

Subcategoria: executare silită

Obiect ECRIS: contestație la executare

Acte normative incidente: 628 alin. (3) C. proc. civ.

Cuvinte cheie: actualizare, rata inflației, titlu executoriu, obligație stabilită în euro

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Art. 628 alin. (3) C. proc. civ. prevede că executorul judecătoresc, la cererea creditorului, poate actualiza valoarea obligației principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei, potrivit criteriilor cuprinse în titlul executoriu. În cazul în care titlul executoriu nu cuprinde niciun asemenea criteriu, executorul judecătoresc va proceda, la cererea creditorului, la actualizare în funcție de rata inflației, calculată de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanța a devenit exigibilă și până la data plății efective a obligației cuprinse în aceste titluri.

Problema de practică neunitară vizează în esență, a stabili în ce măsură art. 628 alin. (3) C. proc. civ. va primi aplicare în cazul în care obligația principală a fost stabilită în moneda euro, sau, după caz acesta va fi incident exclusiv în situația în care aceasta a fost stabilită în lei. Dacă în sprijinul primei teze s-a invocat argumentul că unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să o facă, în favoarea celeilalte opinii, s-a reținut că însăși stabilirea obligației în euro realizează un mecanism de indexare, de actualizare a creanței, fiind realizată finalitatea conservării valorii creanței, urmărite prin art. 628 alin. (3) C. proc. civ. De asemenea, actualizarea acestuia nu s-ar putea realiza prin raportare la indicii stabiliți de Banca Centrală Europeană, aceștia fiind aplicabili exclusiv în zona euro.

²⁷ Curtea de Apel București.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Din analiza art. 628 alin. (3) C. civ. rezultă că, în lipsa unor criterii cuprinse în titlul executoriu, de actualizare a valorii obligației principale stabilite în bani, aceasta se va realiza în funcție de rata inflației, fără ca textul să distingă în funcție de moneda în care s-a stabilit obligația de plată. Or, unde legea nu distinge nici interpretul nu trebuie să o facă (*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*).

Apoi, se impune a se avea în vedere că scopul actualizării în funcție de rata inflației este acela al acoperirii pagubei efectiv înregistrate de către creditor prin devalorizarea înregistrată de monedă, prin scăderea puterii de cumpărare, pentru perioada cuprinsă între data scadenței și data plății efective. Pornind de la această premisă, câtă vreme se admite că și moneda euro este supusă devalorizării, mecanismul actualizării în funcție de rata inflației este pe deplin incident²⁸. Prin urmare, nu poate fi primit argumentul potrivit căruia prin stabilirea obligației de plată în euro se realizează indexarea creanței, fixarea obligației de plată de o asemenea manieră fiind de natură a proteja pe creditor exclusiv de fluctuațiile de curs valutar nefaste monedei naționale, iar nu de însăși deprecierea puterii de cumpărare a monedei euro.

Nici argumentele legate de influența pe care rata inflației monedei naționale o are asupra cursului valutar nu pot fi primite, actualizarea sumei stabilite în euro realizându-se prin raportare la rata inflației acestei din urmă monede, singura relevantă din perspectiva determinării valorii ei de cumpărare.

Este adevărat că indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC), relevant pentru a măsura inflația prețurilor de consum, este calculat de Oficiul de statistică al Comunităților Europene (EUROSTAT) în baza datelor determinate potrivit unei

²⁸ Menționăm că, de cele mai multe ori, obligația principală stabilită în moneda euro cuprinsă într-un titlu executoriu este consecința aplicării principiului nominalismului monetar. Astfel, potrivit art. 1488 alin. (1) C. civ., debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea de către creditor a sumei nominale datorate, iar potrivit art. 2164 alin. (2) C. civ., în cazul în care împrumutul poartă asupra unei sume de bani, împrumutatul nu este ținut să înapoieze decât suma nominală primită, oricare ar fi variația valorii acesteia, dacă părțile au convenit astfel.

Nominalismul monetar nu este însă incompatibil cu actualizarea sumei stabilite în bani, fie și în altă monedă decât cea națională, întrucât actualizarea are ca scop să repare prejudiciul cauzat creditorului prin devalorizarea înregistrată de moneda pentru perioada cuprinsă între data scadenței și aceea a plății efective.

Principiul nominalismului monetar este o expresie a forței obligatorii a contractului, astfel că el se opune oricărei actualizări ce ar opera pentru perioada dintre data împrumutului și data scadenței obligației, ulterior scadenței obligației însă, actualizarea fiind pe deplin eficientă, independent că suma a fost stabilită în lei sau în altă valută.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

metodologii comune de fiecare institut național de statistică din statele situate în zona euro²⁹. Aspectul menționat nu este însă de natură să infirme raționamentul anterior expus, câtă vreme finalitatea demersului de actualizare a sumei exprimate în euro este tocmai acela al conservării valorii de cumpărare a monedei, independent de împrejurarea că România nu se află încă în zona euro.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că executorul judecătoresc poate actualiza, în funcție de rata inflației corespunzătoare monedei euro, valoarea obligației principale stabilite în euro în titlul executoriu, de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanța a devenit exigibilă și până la data plății efective a obligației cuprinse în oricare dintre aceste titluri.

Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

II. PROCEDURA INSOLVENȚEI

1. Titlul problemei de drept: Momentul până la care poate fi numit noul administrator/lichidator judiciar în condițiile art. 57 alin. (2) și (3) din Legea 85/2014, respectiv dacă după data primei adunări a creditorilor mai poate fi desemnat un alt practician în insolvență în condițiile art. 57 alin. (2) și (3) din Legea 85/2014 sau dacă, după acest moment nu se poate dispune decât înlocuirea, în condițiile art. 57 alin. (4) sau 5 din lege³⁰

Materia: civil

Subcategoria: insolvență

Obiect ECRIS: confirmare administratorului judiciar/lichidator definitiv

²⁹ Pentru mai multe date referitoare la modalitatea de determinare a indicelui armonizat al prețurilor de consum, a se vedea link-ul

https://www.ecb.europa.eu/stats/macroeconomic_and_sectoral/hicp/html/index.en.html

³⁰ Curtea de Apel Constanța

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Act normativ incident: Legea nr. 85/2014

Cuvinte cheie: numire administrator judiciar, numire lichidator judiciar

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Problema de drept soluționată neunitar este legată de momentul până la care poate fi desemnat administratorul/lichidatorul judiciar de către adunarea creditorilor și în special de creditorul majoritar, fiind întâlnite următoarele situații:

1. administratorul/lichidatorul judiciar desemnat cu titlu provizoriu nu include pe ordinea de zi a primei adunări a creditorilor și punctul referitor la „confirmarea/desemnarea practicianului în insolvență” - s-a reținut că adunarea creditorilor poate fi convocată, conform art. 47 alin. (3) din lege și de creditorii/comitetul creditorilor, chiar dacă nu este convocată de administratorul/lichidatorul judiciar desemnat cu titlu provizoriu cu punct pe ordinea de zi „confirmarea/desemnarea practicianului în insolvență”;

2. adunarea este convocată conform legii, dar nu există cvorum - practica instanțelor a stabilit că se continuă procedura cu practicianul desemnat provizoriu, considerându-se că acesta este „confirmat în mod tacit”;

3. adunarea confirmă practicianul desemnat de instanță, fără a exista cvorum - având în vedere că cerința de cvorum pentru adunarea creditorilor este de minim 30% din valoarea totală a creanțelor, iar cea pentru desemnarea unui nou administrator/lichidator judiciar este de 50% (fie că este vorba de votul adunării creditorilor, fie că este vorba de creditorul majoritar), rezultă că și în cazul în care prin adunarea creditorilor este confirmat cu o pondere de 30% practicianul desemnat provizoriu, ne putem regăsi în situația în care creditorul majoritar sau creditorii însumând 50% din valoarea masei credale să decidă desemnarea unui nou practician.

Într-o primă opinie, s-a reținut că desemnarea noului practician în condițiile enunțate poate fi dispusă oricând în cursul procedurii, cât timp este dovedită cerința unei ponderi de peste 50% a creditorului/creditorilor din valoarea totală a creanțelor.

Într-o altă opinie, s-a reținut că odată depășit momentul primei adunări a creditorilor (în care fie nu a fost întrunit cvorumul, fie a fost confirmat practicianul desemnat provizoriu de creditorii minoritari, fie a fost infirmat fără a fi propus un alt practician), nu mai poate fi desemnat un alt practician în condițiile art. 57 alin. (2) și

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

(3) din lege, singura modalitate fiind cea a înlocuirii pentru motive bine justificate, conform art. 57 alin. (4) și (5) din lege.

Potrivit art. 57 alin. (2)-(5) din Legea nr. 85/2014:

(2) În cadrul primei ședințe a adunării creditorilor, creditorii care dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot pot decide desemnarea unui administrator judiciar, stabilindu-i și onorariul. În cazul în care onorariul se va achita din fondul constituit potrivit prevederilor art. 39 alin. (4), acesta va fi stabilit pe baza criteriilor prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Creditorii pot decide să confirme administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar desemnat provizoriu, stabilindu-i onorariul. În această din urmă situație nu va mai fi necesară confirmarea judecătorului-sindic. Prima ședință a adunării creditorilor va avea în mod obligatoriu pe ordinea de zi atât confirmarea/desemnarea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, cât și stabilirea onorariului acestuia.

(3) Creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor poate să decidă, fără consultarea adunării creditorilor, desemnarea unui administrator judiciar ori lichidator judiciar în locul administratorului judiciar sau lichidatorului judiciar provizoriu ori să confirme administratorul judiciar provizoriu/lichidatorul judiciar provizoriu și să îi stabilească onorariul.

(4) În orice stadiu al procedurii, judecătorul-sindic, din oficiu sau ca urmare a adoptării unei hotărâri a adunării creditorilor în acest sens, cu votul a mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot, îl poate înlocui pe administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, pentru motive temeinice. Înlocuirea se judecă în camera de consiliu, de urgență, cu citarea administratorului judiciar și a comitetului creditorilor. Împotriva încheierii se poate formula apel în termen de 5 zile de la comunicare.

(5) În orice moment al procedurii, la cererea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, pentru motive bine justificate, judecătorul-sindic poate încuviința înlocuirea acestuia, în urma analizei cererii. În acest caz, judecătorul-sindic va desemna un alt administrator judiciar/lichidator judiciar provizoriu, în condițiile prevăzute la art. 45 alin. (1) lit. d).

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Cu titlu prealabil trebuie subliniat (așa cum a reținut și Curtea Constituțională în jurisprudența sa, de exemplu Decizia nr. 640/2022, pct. 13), că procedura prevăzută de Legea nr. 85/2014 impune crearea unui cadru unitar, colectiv, concursual și egalitar în care creditorii unui debitor comun să își poată valorifica drepturile împotriva debitorului aflat în stare de insolvență, în acord cu scopul și cu principiile ce guvernează această procedură, spre exemplu, asigurarea unei proceduri eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare și derulare a procedurii într-un timp util și rezonabil, într-o manieră obiectivă și imparțială, cu un minim de costuri, asigurarea unui tratament egal al creditorilor de același rang, asigurarea unui grad ridicat de transparență și previzibilitate în procedură, recunoașterea drepturilor existente ale creditorilor și respectarea ordinii de prioritate a creanțelor, având la bază un set de reguli clar determinate și uniform aplicabile, iar organele care aplică procedura insolvenței prevăzută de această lege sunt instanțele judecătorești, judecătorul-sindic, administratorul judiciar și lichidatorul judiciar.

Prin Decizia nr. 640/2022, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 399/09.05.2023, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 57 alin. 3 din Legea nr. 85/2014, reținând în esență următoarele: *”14. De asemenea, Curtea a observat că, potrivit art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, creditorii pot confirma administratorul judiciar desemnat provizoriu prin sentința de declanșare a procedurii. Textul de lege nu cere o anumită formă a confirmării, astfel că aceasta poate fi expresă, prin depunerea unei cereri confirmative în acest sens, dar poate fi și tacită. Confirmarea tacită se realizează atunci când, în ședință, creditorii nu se pronunță cu privire la alegerea unui administrator judiciar, când nu se întrunește adunarea creditorilor sau când nu se constituie comitetul creditorilor, deci atunci când creditorii manifestă o atitudine de pasivitate cu privire la numirea administratorului judiciar, chiar dacă legea în vigoare prevede obligativitatea includerii pe ordinea de zi a primei ședințe a creditorilor a aspectelor privind confirmarea/desemnarea administratorului judiciar și stabilirea onorariului acestuia. Creditorii pot negocia inclusiv remunerația administratorului judiciar, dar numai când aceasta urmează să fie suportată din averea debitorului. În situația în care onorariul administratorului judiciar urmează să fie achitat din fondul de lichidare, acesta va fi stabilit de către judecătorul-sindic. Prin urmare, și în această ultimă ipoteză creditorii pot negocia toate aspectele legate de administratorul judiciar, mai puțin remunerația.*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Totodată, Curtea a remarcat faptul că prin art. 57 alin. (3) din Legea nr. 85/2014 legiuitorul întărește caracterul provizoriu al administratorului judiciar desemnat prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței și stabilește o procedură extrem de simplă pentru înlocuirea acestuia de către creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor. În tăcerea legii, nu are importanță natura sau izvorul creanțelor pentru a conferi creditorului majoritar legitimitate în schimbarea administratorului judiciar. De asemenea, nu este nevoie de consultarea celorlalți creditori pentru înlocuirea administratorului judiciar în acest stadiu al procedurii. Practic, creditorul majoritar are toate prerogativele adunării creditorilor în privința desemnării/confirmării administratorului judiciar provizoriu, stabilindu-i totodată și onorariul (Decizia nr. 663 din 19 octombrie 2021, paragrafele 15 și 17).

15. Față de această împrejurare, Curtea învederează că desemnarea administratorului judiciar de către judecătorul sindic, prin hotărârea de deschidere a procedurii, are caracter provizoriu, deoarece, așa cum s-a arătat, în prima ședință a adunării creditorilor sau ulterior, creditorii care dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor pot alege un alt administrator judiciar. Alegerea unui nou administrator judiciar de către creditori nu este obligatorie, aceasta întrucât norma legală folosește expresia "pot decide". Așa fiind, potrivit art. 57 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014, creditorii care dețin împreună mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor, inclusiv creditorul care deține singur această cotă, și fără consultarea adunării creditorilor, pot înlocui administratorul judiciar, dar numai dacă este vorba de administratorul judiciar desemnat provizoriu de către judecătorul-sindic prin hotărârea de deschidere a procedurii. În schimb, înlocuirea administratorului judiciar se face doar de către judecătorul-sindic și numai pentru motive temeinice, în orice stadiu al procedurii, potrivit art. 57 alin. (4) din lege. În acest context, judecătorul sindic nu are atribuții în confirmarea și stabilirea onorariului practicianului în insolvență pe care anterior l-a desemnat provizoriu, nici măcar în cazul în care, în urma mai multor adunări ale creditorilor, nu se poate ajunge la confirmarea acestuia. Chiar dacă s-au desfășurat mai multe adunări generale ale creditorilor, fără a se fi decis confirmarea lichidatorului judiciar sau desemnarea altui lichidator judiciar, conform art. 57 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014, judecătorul sindic nu are posibilitatea de a substitui voința creditorilor și de a decide în locul acestora. Până

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

la confirmarea sau desemnarea altui lichidator, practicianul în insolvență desemnat provizoriu de către judecătorul-sindic este ținut să îndeplinească atribuțiile prevăzute de lege, activitate pentru care este remunerat cu onorariul stabilit prin hotărârea de deschidere a procedurii de faliment. Pentru identitate de rațiune, a se vedea Decizia nr. 540 din 10 noiembrie 2022, precitată, paragrafele 18 și 19.

16. Prin Decizia nr. 531 din 9 octombrie 2014, precitată, paragrafele 16-18, Curtea a reținut că, în cadrul primei ședințe a adunării creditorilor sau ulterior, creditorii care dețin cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor pot decide desemnarea unui administrator judiciar/lichidator, stabilindu-i și remunerația. Astfel, există situații speciale, cum este aceea a desemnării unui administrator judiciar sau a unui lichidator, motivate de importanța sporită a unor astfel de decizii, pentru care legea impune o majoritate specială, și anume votul creditorilor care dețin cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor. Opțiunea legiuitorului pentru criteriul valorii, și nu pentru cel al numărului creditorilor, este justificată de principalul obiectiv al procedurii insolvenței, respectiv recuperarea creanțelor asupra averii debitorului. În măsura în care repartizarea sumelor ce rezultă din lichidarea bunurilor debitorului se face, în cadrul aceleiași clase de creditori, proporțional cu valoarea creanțelor, este firesc ca deciziile privitoare la aspectele importante ale procedurii să fie luate prin raportare la valoarea creanțelor, iar nu la numărul creditorilor. Față de această împrejurare, Curtea a constatat că și soluția legislativă ce conferă creditorului care deține cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor posibilitatea de a desemna, fără consultarea adunării creditorilor, un administrator judiciar sau lichidator ori de a-l confirma pe cel provizoriu este pe deplin justificată, întrucât legiuitorul a optat pentru criteriul valorii, iar nu pentru cel al numărului creditorilor. Astfel, Curtea a reținut că, în ipoteza normei legale criticate, un singur creditor deține cel puțin pp-50% din valoarea totală a creanțelor, ceea ce face inutilă consultarea adunării creditorilor pentru desemnarea unui administrator judiciar sau a unui lichidator ori pentru confirmarea celui provizoriu, din moment ce hotărârea s-ar putea lua în adunarea creditorilor numai cu majoritatea specială prevăzută de lege, și anume numai cu votul acestui creditor care deține cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor. Această soluție legislativă are și rolul de a asigura respectarea principiului celerității procedurii, protecția creditorilor și desfășurarea adecvate a activității practicienilor în insolvență. Pentru

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

identitate de rațiune, a se vedea și Decizia nr. 1.255 din 22 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 23 noiembrie 2011, și Decizia nr. 898 din 16 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 6 august 2009.

17. În contextul celor mai sus menționate, Curtea constată că este neîntemeiată critica autoarei excepției de neconstituționalitate, potrivit căreia pentru situația reglementată la art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, în care niciun creditor nu este majoritar, legiuitorul a prevăzut că, în cadrul primei ședințe a adunării creditorilor, creditorii care dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot pot decide desemnarea unui administrator judiciar, în timp ce pentru situația reglementată la art. 57 alin. (3) din aceeași lege, în care există un creditor majoritar, nu s-a prevăzut vreun termen în interiorul căruia acesta poate să își exercite dreptul de desemnare a administratorului judiciar/lichidatorului judiciar. Această soluție se impune având în vedere că în această fază a procedurii legiuitorul a prevăzut două categorii distincte de subiecți, pe de o parte, creditorii care, împreună, dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot și, pe de altă parte, creditorul majoritar, subiecți care nu pot însă coexista. Chiar dacă în cuprinsul alin. (3) al art. 57 din Legea nr. 85/2014 legiuitorul nu a prevăzut *expressis verbis* un interval temporal în care creditorul majoritar poate decide desemnarea unui administrator judiciar/lichidator judiciar în locul celui provizoriu desemnat de către judecătorul-sindic prin hotărârea de deschidere a procedurii ori să îl confirme pe acesta, din interpretarea teleologică a reglementării, urmărind finalitatea normei din perspectiva intenției legiuitorului, este de la sine înțeles faptul că și acesta își va exercita această posibilitate tot în cadrul primei ședințe a adunării creditorilor, astfel cum prevede art. 57 alin. (2) din aceeași lege. Pentru identitate de rațiune, a se vedea Decizia nr. 540 din 10 noiembrie 2022, precitată, paragraful 22”.

În ceea ce privește momentul până la care poate fi confirmat/desemnat administratorul/lichidatorul judiciar, art. 57 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014 se referă foarte clar la ”prima ședință a adunării creditorilor”. Considerăm că, prin această sintagmă, intenția legiuitorului a fost de a fixa un termen procedural absolut, care atrage sancțiunea decăderii în caz de nerespectare.

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

În sprijinul acestei opinii este, în primul rând, un argument ce rezultă din împrejurarea că art. 19 alin. (2) din Legea nr. 85/2006 prevedea că *”La recomandarea comitetului creditorilor, în cadrul primei ședințe a adunării creditorilor sau ulterior, creditorii care dețin cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor pot decide desemnarea unui administrator judiciar/lichidator, stabilindu-i și remunerația”*. Astfel, în noua reglementare, legiuitorul a renunțat la sintagma ”ulterior”, limitând momentul în care poate fi confirmat/desemnat administratorul/lichidatorul judiciar. Apreciem că scopul acestei modificări îl constituie tocmai împrejurarea că termenele procedurii sunt prevăzute clar și au ca scop transparentizarea și accelerarea acesteia.

În al doilea rând, Curtea Constituțională a menționat expres, în paragraful 18 din decizia menționată, că inclusiv creditorul majoritar poate decide desemnarea unui administrator judiciar/lichidator judiciar în locul celui provizoriu desemnat de către judecătorul-sindic prin hotărârea de deschidere a procedurii ori să îl confirme pe acesta, tot în cadrul primei ședințe a adunării creditorilor, astfel cum prevede art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2014. Este adevărat că, în cuprinsul aceleiași decizii, Curtea Constituțională a reținut că această operațiune se poate realiza în cadrul primei ședințe a adunării creditorilor sau ulterior (paragraf 16), însă aceasta se explică prin aceea că, Curtea Constituțională a preluat jurisprudența sa referitoare la art. 19 alin. 2 din Legea nr. 85/2006 și nu a mai înlăturat cuvântul ”ulterior”, deși acesta nu se mai regăsește în cuprinsul art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2014.

Apreciem că prima ședință a adunării creditorilor (care este făcută în mod obișnuit de administratorul judiciar provizoriu, desemnat de judecătorul sindic conform art. 45 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 85/2014) trebuie să aibă în mod obligatoriu pe ordinea de zi confirmarea/desemnarea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar.

Dacă nu a fost inclusă pe ordinea de zi și confirmarea/desemnarea administratorului judiciar, adunarea creditorilor poate fi convocată și în condițiile art. 47 alin. (3) din Legea nr. 85/2014, respectiv de comitetul creditorilor sau de către creditorii deținând creanțe în valoare de cel puțin 30% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot. În această situație, este evident că se va discuta confirmarea/desemnarea administratorului judiciar după data primei ședințe a adunării creditorilor, deoarece în prima ședință acest aspect nu a fost inclus pe ordinea de zi. În acest context, se poate decide confirmarea/desemnarea unui administrator judiciar și în prima ședință ulterioară primei adunări a creditorilor, dacă prima adunare stabilită prin

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

sentința de deschidere a procedurii insolvenței nu a avut această ordine de zi. Astfel, este adevărat că art. 57 alin. (2) se referă în mod expres la prima ședință a adunării creditorilor, însă această împrejurare trebuie analizată în strânsă legătură cu obligația ca prima ședință să aibă în mod obligatoriu pe ordinea de zi confirmarea/desemnarea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar. Prin urmare, “prima ședință” nu poate fi decât prima ședință legal convocată, ce respectă această condiție obligatorie prevăzută de lege.

Dacă prima adunare a fost convocată în mod legal, însă nu a existat cvorum, se continuă procedura cu practicianul desemnat provizoriu, considerându-se că acesta a fost confirmat în mod tacit.

Astfel, la pct. 14 din Decizia nr. 640/2022, Curtea Constituțională a reținut că art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 nu cere o anumită formă a confirmării, astfel că aceasta poate fi expresă, prin depunerea unei cereri în acest sens, dar poate fi și tacită. Confirmarea tacită se realizează atunci când, în ședință, creditorii nu se pronunță cu privire la alegerea unui administrator judiciar, când nu se întrunește adunarea creditorilor sau când nu se constituie comitetul creditorilor, deci atunci când creditorii manifestă o atitudine de pasivitate cu privire la numirea administratorului judiciar. Este adevărat că, la pct. 15 din decizie se arată că s-ar putea desfășura mai multe adunări generale ale creditorilor, fără să se decidă confirmarea lichidatorului judiciar sau desemnarea altui lichidator judiciar, însă considerăm că aceasta este o inadvertență care apare pentru aceleași motive ca cele expuse mai sus, respectiv modificarea legislativă intervenită, prin eliminarea sintagmei ”ulterior”.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că noul administrator/lichidator judiciar poate fi numit în condițiile art. 57 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014 numai la data primei adunări a creditorilor, legal convocată și având pe ordinea de zi acest punct. Ulterior acestui moment nu se poate dispune decât înlocuirea, în condițiile art. 57 alin. (4) sau 5 din lege.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire:

Cu majoritate, participanții la întâlnire au considerat că administratorul/lichidatorul judiciar poate fi confirmat/desemnat, în condițiile art.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

57 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014 și ulterior primei adunări a creditorilor, iar după ce are loc o confirmare/desemnare, poate interveni doar înlocuirea, în condițiile art. 57 alin. (3) și (4) din Legea nr. 85/2014.

În acest sens, s-a arătat că termenul prevăzut de art. 57 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014 este de recomandare, fiind în discuție un drept al creditorilor („pot decide”, „poate decide”), astfel că în cazul nerespectării lui nu intervine nici decăderea din dreptul de a desemna un alt administrator/lichidator judiciar și nici confirmarea tacită a celui desemnat provizoriu. Consecința nerespectării acestui termen este aceea că administratorul/lichidatorul judiciar confirmat/desemnat intervine în procedură mai târziu, iar masa credală suportă riscul eventualelor acte întocmite de administratorul/lichidatorul judiciar provizoriu; astfel, în situația rămânerii creditorilor în pasivitate, creditorii sunt cei care suportă consecințele, interesul ocrotit fiind unul privat. Principiul protejării drepturilor creditorilor prevalează așadar față de celeritatea procedurii.

Sunt situații în care la prima adunare a creditorilor, nu se formează o majoritate, ipoteză în care nu este în discuție o confirmare tacită a administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, de vreme ce art. 49 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 prevede că votul exprimat trebuie să fie expres, adunarea creditorilor adoptând hotărâri doar în mod expres, iar nu și tacit.

De asemenea, creditorul majoritar are dreptul de a confirma/desemna un administrator/lichidator judiciar definitiv oricând, nefiind ținut de o limită temporală. Împrejurarea că redactarea dispoziției cuprinse la art. 57 din Legea nr. 85/2014 este diferită față de cea a art. 19 din Legea nr. 85/2006 nu este de natură să schimbe sensul și principiile procedurii, fiind posibil ca prin eliminarea sintagmei „sau ulterior”, intenția legiuitorului să fi fost aceea de a disciplina cursul procedurii, fără însă ca prin această modalitate de redactare a dispoziției legale să poată fi negat dreptul creditorului majoritar de a desemna administratorul/lichidatorul judiciar sau de a confirma administratorul/lichidatorul provizoriu.

În același sens sunt și considerentele Deciziei nr. 28/2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cuprinsul căror s-a statuat că nu se poate pune semnul echivalenței între pasivitatea creditorilor și exprimarea unui vot.

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

De altfel, art. 45 alin. 1 lit. d) din lege prevede că desemnarea administratorului/lichidatorului judiciar provizoriu se face de către judecătorul sindic, până la confirmarea acestuia în condițiile legii, astfel că în lipsa confirmării, procedura poate continua cu un administrator judiciar/lichidator judiciar provizoriu până la închiderea acesteia.

Totodată, s-a menționat că la Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) din cadrul curților de apel, în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței care a avut loc la Sinaia în perioada 13-14 iunie 2016, participanții la întâlnire au hotărât că creditorul majoritar poate decide, fără consultarea adunării creditorilor, desemnarea unuia administrator/lichidator judiciar, până la momentul în care adunarea creditorilor confirmă administratorul/lichidatorul provizoriu, desemnat de judecătorul sindic.

2. Titlul problemei de drept: Competența de a dispune plata onorariului practicianului în insolvență în situația lipsei disponibilităților în contul debitorului³¹

Materia: civil

Subcategoria: insolvență

Obiect ECRIS: închidere procedură

Acte normative incidente: art. 38 din O.U.G. nr. 86/2006, art. 39 alin. (4), art. 45 alin. (1) lit. e), art. 57 alin. (1)-(8), art. 145 alin. (2) lit. b), c), art. 180 din Legea nr. 85/2014, art. 38, art. 116 alin. (1) din O.U.G. nr. 86/2006.

Cuvinte cheie: onorariu practician în insolvență, dispoziție de plată onorariu, lipsă disponibilități în contul debitorului, fond de lichidare

Opinia Institutului Național al Magistraturii:

Cu privire la chestiunea de practică neunitară semnalată, s-a susținut, pe de o parte, că judecătorul sindic are competența de a dispune plata onorariului practicianului în insolvență, iar pe de altă parte, că o atare competență ar reveni filialelor Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România.

³¹ Curtea de Apel Târgu-Mureș

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Potrivit art. 180 din lege, prin închiderea procedurii, judecătorul-sindic, administratorul/lichidatorul judiciar și toate persoanele care i-au asistat sunt descărcați de orice îndatoriri sau responsabilități cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditori, titulari de drepturi de preferință, acționari sau asociați.

Prin urmare, la momentul închiderii procedurii de insolvență, judecătorul sindic este obligat, în temeiul dispozițiilor anterior menționate, să verifice și să dispună descărcarea practicianului în insolvență de orice îndatoriri sau responsabilități cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditori, titulari de drepturi de preferință, acționari sau asociați. Așadar, la acest moment, judecătorul sindic are obligația de a verifica cuantumul cheltuielilor de procedură avansate și onorariul lichidatorului judiciar, care nu prezintă elementele esențiale față de celelalte cheltuieli de procedură din perspectiva verificării, avizării acestora. Sumele menționate urmează a fi achitate din averea debitorului sau, pentru ipoteza lipsei disponibilităților bănești din contul debitorului, se va utiliza fondul de lichidare, plățile urmând a fi făcute potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe baza unui buget previzionat, potrivit art. 39 alin. (4) din lege.

Potrivit art. 57 alin. (1)-(8) din același act normativ:

(1) Practicienii în insolvență interesați vor depune la dosar o ofertă de preluare a poziției de administrator judiciar în dosarul respectiv, la care vor anexa dovada calității de practician în insolvență și o copie de pe polița de asigurare profesională. În ofertă, practicianul în insolvență interesat va putea arăta și disponibilitatea de timp și de resurse umane, precum și experiența generală sau specifică necesare preluării dosarului și buneii administrări a cazului. În cazul în care debitorul, respectiv creditorul/creditorii nu au formulat propuneri și nu sunt oferte depuse la dosar, judecătorul-sindic va desemna provizoriu, până la prima adunare a creditorilor, un practician în insolvență ales în mod aleatoriu din Tabloul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România.

(2) În cadrul primei ședințe a adunării creditorilor, creditorii care dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot pot decide desemnarea unui administrator judiciar, stabilindu-i și onorariul. În cazul în care onorariul se va achita din fondul constituit potrivit prevederilor art. 39 alin. (4), acesta va fi stabilit pe baza criteriilor prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006, republicată, cu

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

modificările și completările ulterioare. Creditorii pot decide să confirme administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar desemnat provizoriu, stabilindu-i onorariul. În această din urmă situație nu va mai fi necesară confirmarea judecătorului-sindic. Prima ședință a adunării creditorilor va avea în mod obligatoriu pe ordinea de zi atât confirmarea/desemnarea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, cât și stabilirea onorariului acestuia.

(3) Creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor poate să decidă, fără consultarea adunării creditorilor, desemnarea unui administrator judiciar ori lichidator judiciar în locul administratorului judiciar sau lichidatorului judiciar provizoriu ori să confirme administratorul judiciar provizoriu/lichidatorul judiciar provizoriu și să îi stabilească onorariul.

(4) În orice stadiu al procedurii, judecătorul-sindic, din oficiu sau ca urmare a adoptării unei hotărâri a adunării creditorilor în acest sens, cu votul a mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot, îl poate înlocui pe administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, pentru motive temeinice. Înlocuirea se judecă în camera de consiliu, de urgență, cu citarea administratorului judiciar și a comitetului creditorilor. Împotriva încheierii se poate formula apel în termen de 5 zile de la comunicare.

(5) În orice moment al procedurii, la cererea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, pentru motive bine justificate, judecătorul-sindic poate încuviința înlocuirea acestuia, în urma analizei cererii. În acest caz, judecătorul-sindic va desemna un alt administrator judiciar/lichidator judiciar provizoriu, în condițiile prevăzute la art. 45 alin. (1) lit. d).

(6) Creditorii pot contesta la judecătorul-sindic, pentru motive de nelegalitate, decizia prevăzută la alin. (2) și (3), în termen de 5 zile de la data publicării acesteia în BPI. Judecătorul va soluționa, de urgență și deodată, toate contestațiile printr-o încheiere prin care va numi administratorul judiciar/lichidatorul judiciar desemnat sau, după caz, va solicita adunării creditorilor/creditorului desemnarea unui alt administrator judiciar/lichidator judiciar.

(7) Dacă în termenul stabilit la alin. (6) decizia adunării creditorilor sau a creditorului ce deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor nu este contestată, judecătorul-sindic, prin încheiere, va numi administratorul judiciar propus de creditorii sau de creditorul ce deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor, dacă acesta îndeplinește condițiile

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

prevăzute de lege, dispunând totodată încetarea atribuțiilor administratorului judiciar provizoriu pe care l-a desemnat prin încheierea sau, după caz, sentința de deschidere a procedurii.

(8) Administratorul judiciar, persoană fizică sau persoană juridică, inclusiv reprezentantul acesteia, trebuie să aibă calitatea de practician în insolvență, potrivit legii.

Potrivit art. 45 alin. (1) lit. e) din lege, printre atribuțiile judecătorului sindic, se menționează: confirmarea, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar desemnat de adunarea creditorilor ori de creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor. Dacă nu există contestații asupra legalității hotărârii adunării creditorilor sau a deciziei creditorului care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor, confirmarea se face în camera de consiliu, fără citarea părților, în termen de 5 zile de la sesizarea judecătorului-sindic.

Rezultă așadar că judecătorul-sindic, desemnează motivat, prin sentința de deschidere a procedurii, administratorul judiciar provizoriu sau, după caz, lichidatorul care va administra procedura până la confirmarea ori, după caz, înlocuirea sa de către adunarea creditorilor sau creditorul care deține cel puțin 50% din valoarea creanțelor, va fixa remunerația în conformitate cu criteriile stabilite de legea de organizare a activității practicienilor în insolvență și va stabili atribuțiile acestuia pentru această perioadă; judecătorul-sindic confirmă, prin încheiere, administratorul judiciar sau lichidatorul desemnat de adunarea creditorilor sau de creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor, precum și onorariul negociat.

În cazul în care remunerația se va achita din fondul constituit conform prevederilor art. 39 alin. (4) din lege, aceasta va fi stabilită de către judecătorul-sindic, pe baza criteriilor stabilite prin legea privind profesia de practician în insolvență. Creditorul care deține cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor poate să decidă, fără consultarea adunării creditorilor, desemnarea unui administrator judiciar sau lichidator în locul administratorului judiciar sau lichidatorului provizoriu ori să confirme administratorul judiciar provizoriu sau, după caz, lichidatorul provizoriu și să îi stabilească remunerația.

Cu referire la desemnarea lichidatorului, sunt relevante dispozițiile art. 145 alin. (2) lit. b), c) din Legea nr. 85/2014:

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Prin hotărârea prin care se decide intrarea în faliment, judecătorul-sindic va pronunța dizolvarea debitorului persoană juridică și va dispune:(...)

b) în cazul procedurii generale, desemnarea unui lichidator judiciar provizoriu, precum și stabilirea atribuțiilor și a onorariului acestuia, în conformitate cu criteriile aprobate prin legea de organizare a profesiei;

c) în cazul procedurii simplificate, confirmarea în calitate de lichidator judiciar a administratorului judiciar, desemnat potrivit prevederilor art. 57 alin. (2) sau art. 73, după caz; (...)

Art. 38 din O.U.G. nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență prevede, la alin. (1), dreptul practicienilor în insolvență la onorarii pentru activitatea desfășurată, sub forma unor onorarii fixe, onorarii de succes sau o combinație a acestora, iar alin. (2) menționează factorii cu relevanță în stabilirea nivelului onorariului, care reflectă gradul de complexitate a activității depuse, respective: a) numărul de salariați ai debitorului; b) riscul privind conflictele de muncă; c) cifra de afaceri a debitorului pe ultimii 3 ani; d) valoarea totală a datoriilor și numărul creditorilor; e) valoarea creanțelor, numărul debitorilor; f) numărul și complexitatea litigiilor aflate pe rol în care debitorul are calitate de reclamant și, respectiv, de pârât; g) valoarea patrimoniului, potrivit evaluării; h) natura activelor, atractivitatea pe piață, riscurile legate de conservarea lor; i) nivelul de lichidități aflate la dispoziția debitorului pentru acoperirea cheltuielilor inițiale de lichidare. Potrivit alin. (4), onorariul provizoriu pentru perioada de observație este stabilit de judecătorul-sindic la deschiderea procedurii de insolvență, în temeiul criteriilor prevăzute la alin. (2). Acesta va putea fi modificat de adunarea creditorilor care va ține seama în mod obligatoriu de prevederile alin. (2). Alin. (5) menționează că plata onorariilor practicienilor în insolvență - administratori judiciari sau lichidatori ori a cheltuielilor de procedură se va face din fondul constituit conform art. 4 din Legea nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, iar calculul acestora va fi efectuat conform tarifelor și standardelor de cost ce se vor stabili de către Adunarea reprezentanților permanenți a UNPIR.

Din dispozițiile legale anterior menționate rezultă, în mod neîndoielnic dreptul practicienilor în insolvență la plata unui onorariu pentru un activitatea desfășurată, onorariu al cărui cuantum, de regulă, se stabilește de creditori și se achită din averea

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

debitorului, iar în anumite cazuri, de către judecătorul sindic. Prin urmare, odată cu închiderea procedurii de insolvență, în concordanță cu dispozițiile art. 180 din Legea nr. 85/2014, este obligatoriu ca judecătorul sindic să verifice atât cheltuielile de procedură, cât și onorariul lichidatorului judiciar.

În ceea ce privește cuantumul onorariului practicianului în insolvență, atât dispozițiile art. 145 alin. (2) lit. b, cât și cele ale art. 57 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 prevăd că, atunci când onorariul se va achita din fondul UNPIR, se vor avea în vedere criteriile prevăzute de O.U.G. nr. 86/2006.

Împrejurarea că nu se poate deconta din fondul UNPIR un onorariu mai mare decât cel avut în vedere de judecătorul sindic la momentul desemnării provizorii este reglementată expres și prin art. 118 alin. (5) din Statutul privind organizarea și exercitarea profesiei de practician în insolvență, din 29.09.2007, aprobat prin Hotărârea nr. 3/2007 a Congresului Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România privind aprobarea Statutului privind organizarea și exercitarea profesiei de practician în insolvență și a Codului de etică profesională și disciplină ale Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România, republicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1066 din 03 noiembrie 2022, care prevede că în situația în care un practician în insolvență a fost desemnat într-o procedură în baza art. 19 alin. (2) sau (2¹) din Legea nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, sau în baza art. 57 alin. (2) sau (3) din Legea nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, pe baza ofertei sale financiare, iar ulterior se constată că în averea debitorului nu există disponibilități, acesta nu poate cere decontarea din fondul de lichidare, constituit conform art. 39 din Legea nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, a unui onorariu mai mare decât cel pe baza căruia a fost desemnat.

În sprijinul soluției potrivit căreia competența de a dispune plata onorariului practicianului în insolvență și a necesității avizării spre decontare de către judecătorul sindic este și dispoziția cuprinsă la art. 119 alin. (1) lit. a) din Statut care prevede că, printre alte documente justificative, pentru decontarea din fondul de lichidare, filiala Uniunii solicită sentința/încheierea/rezoluția, publicată în Buletinul Procedurilor de Insolvență, în original sau copie conformă cu originalul, prin care judecătorul-sindic/judecătorul-delegat/directorul oficiului registrului comerțului de pe lângă tribunal și/sau persoana desemnată din cadrul registrului comerțului

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

stabilesc/stabilește/dispun/dispune onorariul de achitat, respectiv cheltuielile de procedură.

Este însă de reținut că art. 119 alin. (2) din statut prevede că, în cazul în care, conform practicii locale, instanțele consideră că nu este necesară aprobarea pentru decontarea din fondul de lichidare, aceasta este de competența filialei UNPIR care va dispune aprobarea conform criteriilor stabilite de O.U.G. și ale prezentului statut.

Argumentele invocate în sprijinul soluției contrare se întemeiază pe dispozițiile art. 118³² și art. 119 din Statut și pe ideea că decontarea și plata cheltuielilor de

³² Art. 118 din Statut prevede:

(1) Distribuirea către practicienii în insolvență de către filialele Uniunii a sumelor colectate în fondul de lichidare se va face pe baza următoarelor criterii:

a) cheltuieli de procedură pentru dosare deschise în baza Legii nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, sau cheltuieli de procedură pentru dosare deschise în baza Legii nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ordinea cronologică a înregistrării documentelor la filială;

b) onorariile din hotărârea judecătorească pentru dosarele deschise în baza Legii nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, sau onorariile stabilite pentru procedura prevăzută de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ordinea cronologică a înregistrării documentelor la filială.

Având în vedere natura fondului de lichidare, constituit în condițiile art. 39 alin. (4) din Legea nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, decontarea din acest fond se va face exclusiv în limita sumei prevăzute la art. 121 alin. (1) din prezentul statut, respectiv la art. 38 alin. (5) teza finală din O.U.G.

Având în vedere caracterul insesizabil al sumelor existente în fondul de lichidare, stabilirea chiar și de instanță a unor sume superioare celor prevăzute în statut sau a celor aprobate de către Adunarea reprezentanților permanenți a UNPIR nu poate conduce la decontarea sau executarea silită de către beneficiar a unor sume superioare din fondurile astfel constituite, având în vedere prevederile art. 38 alin. (5) și art. 51 din O.U.G. care prevede că sumele cuprinse în "fondul de lichidare" nu pot face obiectul măsurilor asigurătoare sau executate silit.

(2) Ținând cont de criteriile principale enunțate la alin. (1), Consiliul de conducere al filialei poate stabili criterii secundare de distribuire a sumelor, ținând seama de situații speciale.

(3) În cazul în care un practician este numit de Oficiul Național al Registrului Comerțului, prin registrator, într-un dosar în temeiul Legii nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiindu-i fixat onorariul de 1.500 lei și, ulterior, prin trecerea la procedura simplificată prevăzută de Legea nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, sau Legea nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, îi mai este stabilit un onorariu, fie aceluiași practician, fie altuia, eventual și cheltuieli de procedură de către judecătorul-sindic, se va solicita un singur onorariu din fondul de lichidare de până la

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

procedură se realizează de filialele UNPIR. Argumentația anterior expusă nu infirmă această teză, fiind neîndoielnic că plata se va efectua de filialele UNPIR. Opinia menționată pune semnul echivalenței între dispoziția privind plata onorariului din fondul de lichidare, care aparține judecătorului sindic și plata efectivă a acestuia, care revine filialelor UNPIR.

Este adevărat că potrivit art. 119 alin. (2) din statut, pentru decontarea din fondul de lichidare, în situația în care din sentință sau din încheiere nu rezultă în mod expres faptul că debitoarea deține bunuri sau sume de bani în averea sa, filiala Uniunii poate solicita orice raport întocmit pe parcursul procedurii (de observație, administrare sau lichidare), bilanțul de la începutul lichidării, inventarul bunurilor societății debitoare, adeverință eliberată de serviciile de impozite și taxe, eventual certificatul de radiere și/sau orice alte documente justificative. Dispoziția menționată însă vizează ipoteza unei eventuale omisiuni de a dispune cu privire la plata onorariului din fondul de

7.000 lei, la care se adaugă cheltuielile făcute în procedură. În cazul finalizării dosarului de un alt practician decât cel desemnat inițial, stabilirea remunerației convenite fiecărui practician în cauză intră în competența consiliului de conducere al filialei UNPIR pe raza căreia își are sediul societatea debitoare. În acest caz, împărțirea poate fi făcută în temeiul regulilor stabilite de către consiliul de conducere al filialei, în baza analizei deconturilor depuse de practicienii care au activat în dosar. Această plată se va efectua pentru deconturile înaintate în dosarul trecut în procedura simplificată prevăzută de legea privind procedura insolvenței.

(4) În situația în care un practician în insolvență a fost desemnat într-o procedură în baza art. 19 alin. (2) sau (2¹) din Legea nr. 85/2006, cu modificările și completările ulterioare, sau în baza art. 57 alin. (2) sau (3) din Legea nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, pe baza ofertei sale financiare, iar ulterior se constată că în averea debitorului nu există disponibilități, acesta nu poate cere decontarea din fondul de lichidare, constituit conform art. 39 din Legea nr. 85/2014, cu modificările și completările ulterioare, a unui onorariu mai mare decât cel pe baza căruia a fost desemnat.

(5) În toate situațiile, într-un dosar închis fără să fi existat bunuri, unde costurile procedurale se acoperă pe seama fondului de lichidare, se poate acorda o singură remunerație, care se va încadra în plafonul stabilit la alin. (3).

(6) În situația desemnării unui practician în insolvență de către reprezentanții unei asociații sau fundații pentru derularea procedurilor de insolvență, reprezentanții acestora au obligația să avanseze cheltuielile de lichidare, inclusiv onorariul practicianului.

(7) Nu sunt decontate din fondul de lichidare cheltuielile de procedură și onorariul practicianului în insolvență pentru derularea procedurilor de lichidare a asociațiilor și fundațiilor, în situația numirii acestora de către reprezentanții respectivelor entități.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

lichidare, fără a putea constitui suport pentru o concluzie de principiu în sensul stabilirii acestei competențe.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că revine judecătorului sindic competența de a dispune plata onorariului practicianului în insolvență în situația lipsei disponibilităților în contul debitorului.

Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.

3. Titlul problemei de drept: Modalitatea de comunicare a cererii de apel și a întâmpinării în cazul litigiilor guvernate de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în forma anterioară modificărilor dispuse prin Legea nr. 216/2022³³

Materia: civil

Subcategoria: insolvență

Obiect ECRIS: insolvență

Acte normative incidente: art. 42 alin. (1), art. 43 alin. (2) din Legea nr. 85/2014

Cuvinte cheie: comunicare, cerere apel, întâmpinare, publicare în BPI

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Chestiunea de drept analizată a determinat exprimarea a două orientări jurisprudențiale:

Potrivit unei prime opinii, cererea de apel și întâmpinarea se comunică potrivit dispozițiilor C. proc. civ., dispozițiile art. 43 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 derogând de la art. 42 alin. (1) din același act normativ, aplicabil doar pentru judecata în primă instanță.

Într-o altă opinie, cererea de apel și întâmpinarea se comunică atât potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă, cât și prin publicare în BPI, față de dispozițiile din teza finală a art. 43 alin. (2) din Legea nr. 85/2014. Deși se admite caracterul

³³ Curtea de Apel Bacău

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

derogator al art. 43 alin. (2) de la art. 42 alin. (1) din același act, având în vedere teza finală a normei, cererile de apel și întâmpinările, fiind acte de procedură, ar trebui transmise spre publicare în BPI, în vederea asigurării celerității procedurii insolvenței, acest aspect neafectând însă legala lor comunicare potrivit dreptului comun.

Art. 42 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 prevede:

(1) Citarea părților, precum și comunicarea oricăror acte de procedură se efectuează prin BPI. Comunicarea citațiilor, a convocărilor și notificărilor către participanții la proces, al căror sediu, domiciliu sau reședință se află în străinătate, este supusă dispozițiilor Codului de procedură civilă coroborate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 1.346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, și ale Regulamentului (CE) nr. 1.393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1.348/2000 al Consiliului, după caz. BPI va fi realizat în formă electronică. Acoperirea cheltuielilor de publicare a BPI se suportă de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Justiției.

Potrivit art. 42 alin. (3) din lege:

Prin excepție de la prevederile alin. (1), comunicarea actelor de procedură anterioare deschiderii procedurii și notificarea deschiderii procedurii se vor realiza potrivit prevederilor Codului de procedură civilă. Creditorii care nu au fost notificați potrivit prevederilor art. 99 alin. (3) sunt considerați de drept în termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor, prin depunerea unei cereri de admitere la masa credală și vor prelua procedura în stadiul în care se afla în momentul înscrierii lor la masa credală.

Art 42 alin. (4) din lege prevede:

Prin excepție de la prevederile alin. (1), prima citare și comunicare a actelor de procedură către persoanele împotriva cărora se introduce o acțiune, în temeiul dispozițiilor prezentei legi, ulterior deschiderii procedurii insolvenței, se vor realiza potrivit prevederilor Codului de procedură civilă și prin BPI. Instanțele judecătorești vor transmite actele de procedură în cauză, din oficiu, pentru publicare în BPI.

Potrivit art. 43 alin. (2) din Legea nr. 85/2014:

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

Termenul de apel este de 7 zile de la comunicarea hotărârii realizată prin publicare în BPI, dacă prin lege nu se prevede altfel. Apelul va fi judecat de complete specializate, de urgență. Citarea apelanților, a administratorului judiciar/lichidatorului judiciar și a intimaților în apel și comunicarea deciziilor pronunțate se fac prin BPI. Instanțele judecătorești vor transmite actele de procedură în cauză, din oficiu, pentru publicare în BPI. Procedura va fi considerată îndeplinită dacă citația se publică cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data stabilită pentru înfățișare. În vederea soluționării apelului se trimit la curtea de apel, în copie certificată, de grefierul-șef al tribunalului, numai actele care interesează soluționarea căii de atac, selectate de judecătorul-sindic în cazul în care apelul privește o hotărâre a judecătorului-sindic pentru care nu s-a format dosar asociat. În cazul în care instanța de apel consideră necesare și alte acte din dosarul de fond, va pune în vedere părților interesate, prin rezoluția la primirea cererii de apel sau prin încheiere în cursul soluționării apelului, să le depună în copie certificată sau le va solicita jucătorului-sindic.

Observăm că art. 43 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 prevede, în termeni neîndoielnici, că citarea apelanților, a administratorului judiciar/lichidatorului judiciar și a intimaților în apel și comunicarea deciziilor pronunțate se fac prin BPI. În continuare, textul menționează că instanțele judecătorești vor transmite actele de procedură în cauză, din oficiu, pentru publicare în BPI, procedura fiind considerată îndeplinită dacă citația se publică cu cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru înfățișare.

Adoptarea uneia sau alteia dintre cele două opinii exprimate cu privire la problema de practică neunitară depinde de interpretarea sensului sintagmei „actele de procedură în cauză”.

Din analiza dispozițiilor art. 43 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 rezultă că textul instituie, în primul rând, o regulă de comunicare a citațiilor și a deciziilor instanței de apel, prin BPI. Apoi, următorea frază a textului este menită să descrie mecanismul prin care comunicarea se va realiza prin BPI, menționând că „actele de procedură în cauză” vor fi transmise de către instanțele judecătorești din oficiu, pentru publicare în BPI. Dispoziția nu are caracter repetitiv sau redundant, pentru că, fără a relua regula de comunicare a unor acte de procedură, ea instituie obligația comunicării lor de către instanță către BPI. Prin urmare, sintagma „actele de procedură în cauză” nu poate fi interpretată ca referindu-se la „actele de procedură din cauză”, ci la actele de

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

procedură supuse comunicării prin BPI potrivit dispoziției ce o precede. Concluzia se impune cu atât mai mult cu cât, acolo unde legiuitorul a dorit să instituie comunicarea actelor de procedură prin BPI, a făcut-o în termeni neechivoci. În acest sens, sunt, spre exemplu, dispozițiile art. 42 alin. (1) din lege, care prevăd, pentru judecata în primă instanță, comunicarea “oricăror acte de procedură prin BPI”, cu excepțiile acolo prevăzute.

Argumentele referitoare la utilitatea comunicării prin BPI a cererii de apel și a întâmpinării sunt juste, însă *de lege lata*, din prevederile legii rezultă că este conformă legii comunicarea potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Art. 40¹ din lege, introdus prin Legea nr. 216/2022 prevede că pentru toate cererile, contestațiile, acțiunile întemeiate pe dispozițiile Titlului II privind procedura insolvenței, întâmpinările, precum și toate actele depuse în dovedirea pretențiilor formulate, titularul acestora va depune și dovada comunicării lor debitorului, administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, creditorului și/sau comitetului creditorilor după caz, în forma și termenele prevăzute de lege. În cazul în care legea prevede comunicarea către toți creditorii procedurii, atunci aceasta se va realiza de către instanța de judecată prin BPI. Alin. (3) prevede că alin. (1) se aplică în mod corespunzător și la soluționarea căilor de atac formulate în temeiul prezentului titlu. Rezultă că, urmare a acestei modificări, în mod exceptional, comunicarea se va realiza de către instanța de judecată prin BPI, când legea prevede comunicarea către toți creditorii procedurii.

În concluzie, opinia I.N.M. este în sensul că cererea de apel și întâmpinarea se vor comunica potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă în cazul litigiilor guvernate de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în forma anterioară modificărilor dispuse prin Legea nr. 216/2022.

**Opiniile exprimate de participanții la întâlnire:
Cu majoritate, participanții și-au însușit opinia exprimată de I.N.M.**

Întocmit:

Jud. Camelia-Maria Solomon

Jud. Florin Vîlceanu

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

